

Zavod za javno zdravlje Sombor

Analiza zdravstvenog stanja stanovništva
Zapadno-Bačkog okruga 2008

Sombor, maj 2008

SADRŽAJ

1. VITALNO-DEMOGRAFSKI POKAZATELJI	1
1.1. OSNOVNI PODACI O TERITORIJI	1
1.2. POKAZATELJI VITALNE STATISTIKE	1
1.2.1. Struktura stanovništva prema starosti i polu	1
1.2.2. Prirodno kretanje stanovništva	2
1.2.3. Pokazatelji dečije smrtnosti	2
2. VODEĆI UZROCI SMRTI	4
3. MORBIDITETNA STATISTIKA	7
3.1. REGISTROVANI MORBIDITET U PRIMARNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI	7
3.1.1. Služba opšte medicine	7
3.1.2. Služba medicine rada	10
3.1.3. Služba za zdravstvenu zaštitu predškolske dece	13
3.1.4. Služba za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine	16
3.1.5. Služba za zdravstvenu zaštitu žena	19
3.2. BOLNIČKI MORBIDITET I MORTALITET	22
4. KORIŠĆENJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE	24
4.1. PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	25
4.1.1. Služba opšte medicine	25
4.1.2. Služba medicine rada	25
4.1.3. Služba za zdravstvenu zaštitu predškolske dece	26
4.1.4. Služba za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine	27
4.1.5. Služba za zdravstvenu zaštitu žena	27
4.1.6. Služba za zdravstvenu zaštitu usta i zuba	28
4.1.7. Služba za polivalentnu patronažu	29
4.1.8. Služba hitne medicinske pomoći	30
4.2. BOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	31
5. EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA	33
5.1. KRETANJE ZARAZNIH BOLESTI	33
5.1.1. Respiratorne zarazne bolesti	35
5.1.2. Crevne zarazne bolesti	37
5.1.3. Parazitarne bolesti	38
5.1.4. Ostale zarazne bolesti	40
5.1.5. Venerične bolesti	41
5.1.6. Vektorske bolesti	43
5.1.7. Zooantroponoze	44
5.1.8. Influenca u Zapadno-Bačkom okrugu	47
5.1.9. Kliconoštvo	47
5.2. PRIKAZ REGISTROVANIH EPIDEMIJA	47
5.3. EVALUACIJA USPEHA IMUNIZACIJE	50
6. HIGIJENA I HUMANA EKOLOGIJA	52
6.1. HIGIJENSKA ISPRAVNOST VODE ZA PIĆE	52
6.2. ZDRAVSTVENA ISPRAVNOST ŽIVOTNIH NAMIRNICA I PREDMETA OPŠTE UPOTREBE	53
6.3. HIG. ISPRAVNOST VODE U BAZENIMA ZA KUPANJE I REKREATIVNIM POVR. VODAMA	53
6.4. KONTROLA HIGIJENSKE ISPRAVNOSTI BRISEVA	54
6.5. ISPITIVANJE POKAZATELJA KVALITETA VAZDUHA	54
6.6. KONTROLA ISPUŠTANJA OTPADNIH VODA	55
6.7. ŠKOLSKA HIGIJENA	56
6.8. AKTIVNOSTI NA POLJU JAVNOG ZDRAVSTVA	56
6.9. DELATNOSTI NA POLJU DEZINFEKCIJE, DEZINSEKCIJE I DERATIZACIJE	56
7. MIKROBIOLOŠKA DIJAGNOSTIKA	57
7.1. ANALIZA REZULTATA	57
7.1.1. Rezultati analiza kliničkog materijala	58
7.1.2. Sanitarna mikrobiologija	61
7.1.3. Kontrola tuberkuloze	62
8. ZAKLJUČCI	64

1. Vitalno-demografski pokazatelji

1.1. Osnovni podaci o teritoriji i stanovništvu

Teritorija Zapadno-Bačkog okruga zauzima površinu od 2420 km² i u njoj živi, prema popisu iz 2002 godine 214.011 stanovnika (prosečna gustina naseljenosti 94 stanovnika/km²).

Tabela 1. Karakteristike teritorije–veličina,broj stanovnika i gustina naseljenosti

Okrug / opština (veličina u km ²)	Broj stanovnika	Broj naselja	Prosečna gustina naseljenosti
Zapadno-Bački (2420 km ²)	214011	16	88
Sombor (1178 km ²)	97263	7	83
Kula (481 km ²)	48353	9	100
Odžaci (411 km ²)	35582	5	87
Apatin (350 km ²)	32813	37	94

1.2. Pokazatelji vitalne statistike

Zapadno-Bački okrug predstavlja područje sa izrazito nepovoljnim karakteristikama vitalno-demografskog razvoja. Osnovno obeležje vitalnih događaja predstavlja stalno opadanje broja živorođene dece do nivoa koji označava kritičnu tačku prirodne obnove stanovništva i ključna je odrednica izrazitog starenja našeg stanovništva. Kontinuirano smanjenje udela kontigenta mladih uz stalan porast udela populacije starije životne dobi glavni je razlog dostignutog rekorda u obimu negativnog prirodnog priraštaja našeg stanovništva.

1.2.1. Struktura stanovništva prema starosti i polu

U strukturi stanovništva prema dobnim grupama najveće procentualno učešće zauzima kategorija od 25-64 godine – 60,9%, dok je udeo starijih od 65 godina 17,2%. Na osnovu udela starih, prema kriterijumima SZO, teritorija Zapadno-Bačkog okruga svrstava se u kategoriju vrlo starih populacija. Vrednost indeksa starenja iznosi 1,11 a prosečna starost stanovništva 40,7 godina.

Grafikon 1. Stanovništvo Zapadno-Bačkog okruga prema popisu 2002

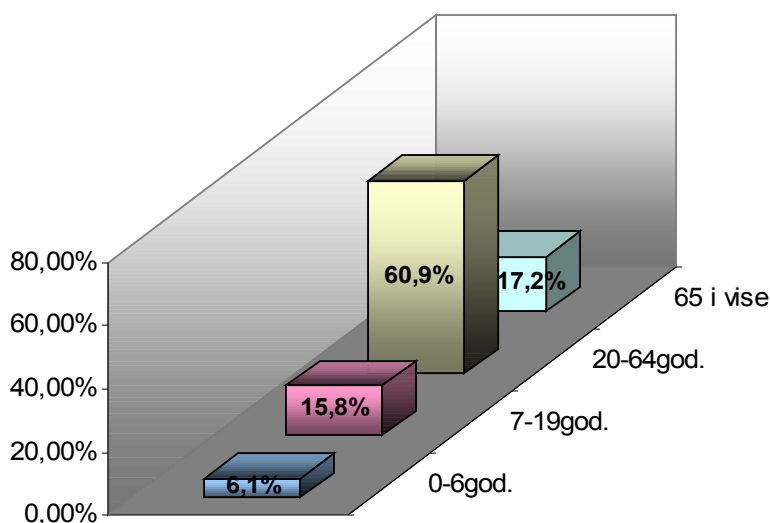

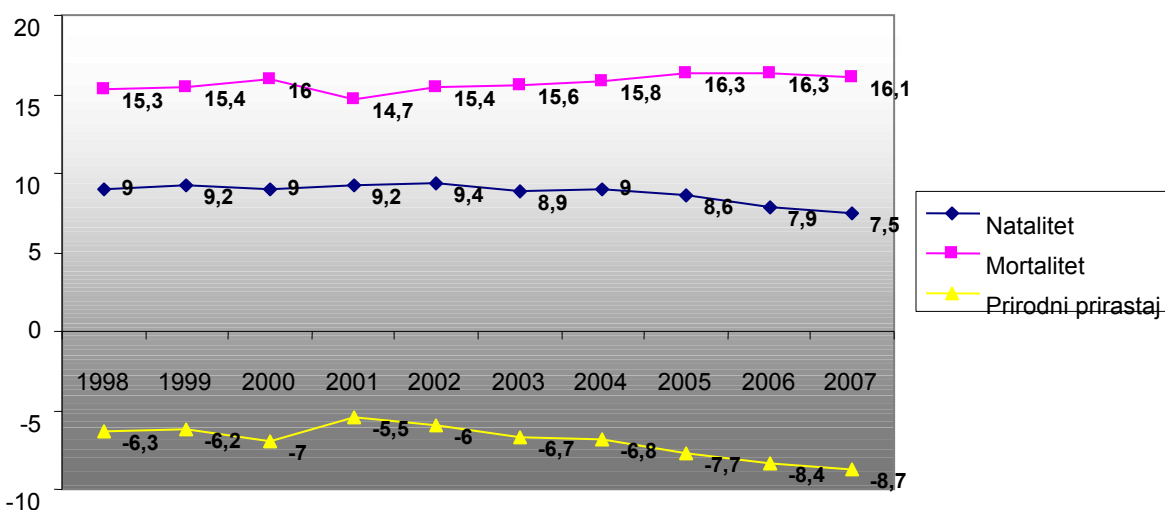
Tabela 2. Struktura stanovništva prema polu i starosti

Opština Okrug	Broj stanovnika			Prosečna starost	Index starenja	Stariji od 65 godina	
	Ukupno	Muškarci	Žene			Broj	%
Sombor	97263	46839	50424	41,0	1,11	16935	17,4
Kula	48353	23533	24820	39,6	0,95	7650	15,8
Odžaci	35582	17331	18251	41,0	1,05	6476	18,2
Apatin	32813	15976	16837	41,0	1,14	5840	17,8
OKRUG	214011	103679	110332	40,7	1,11	36901	17,2

1.2.2. Prirodno kretanje stanovništva

Kontinuirano opadanje stope nataliteta praćeno je porastom broja umrlih lica i opšte stope smrtnosti. U posmatranom periodu stopa nataliteta opala je sa 9,0/1000 u 1998 na 7,5/1000 u 2007 godini, dok opšta stopa mortaliteta u istoj godini dostiže vrednost od 16,1/1000 stanovnika. Kretanje radjanja i umiranja rezultiralo je nepovoljnim vrednostima stope prirodnog priraštaja (-8,7/1000 stanovnika).

Grafikon 2. Prirodno kretanje na području Zapadno-Bačkog okruga 1998-2007

1.2.3. Pokazatelji dečije smrtnosti

Pokazatelji dečije smrtnosti kao najosetljiviji indikatori zdravstvenog stanja stanovništva kreću se u okvirima niskih vrednosti. Prema podacima za 2007 godinu nije umrlo nijedno dete u dobi od 1-4 godine života a stopa smrtnosti odojčadi ima vrednost od 6,0/1000 živorodjenih.

Što se tiče **stope maternalne smrtnosti**, na području Zapadno-Bačkog okruga u 2007 godini nije zabeležen ni jedan smrtni slučaj usled komplikacija trudnoće, porodjaja i puerperijuma.

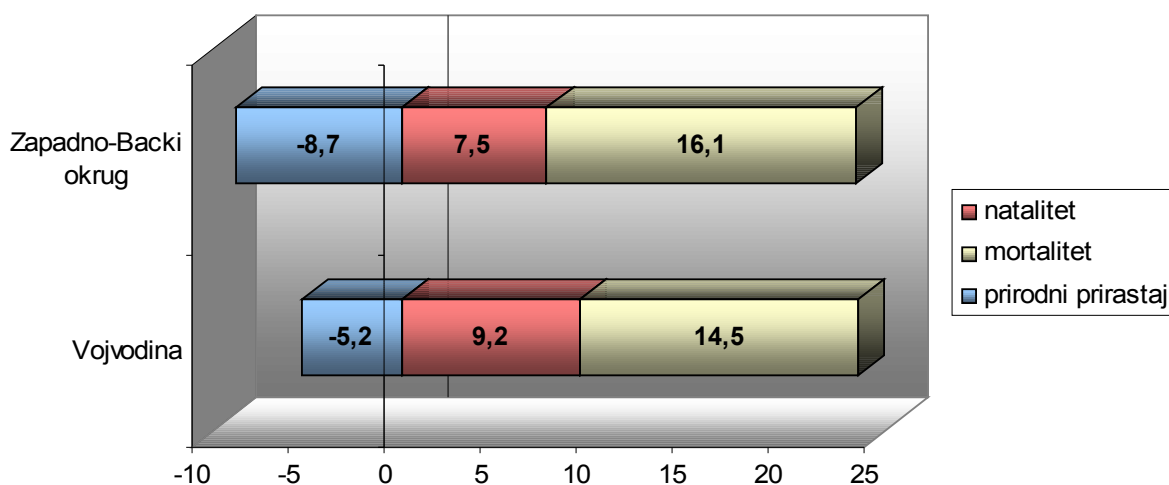
Tabela 3. Vitalni događaji na području Zapadno-Bačkog okruga 2007

Područje	Precenj. br.stan. 30.6.2007	RODJENI		UMRLI					perina- talna smrtnost	prirodni priraš.
		živoro- djeni	mrtvo- rodjeni	ukupno	umrla odojčad		umrli nasil. smrću			
					svega	0-6dana	svega	samoub.		
Rep. Srbija	7381579	66102	369	102905	484	270	3869	1354	639	-34703
C. Srbija	5390072	49722	262	73980	398	231	2547	849	493	-24258
Vojvodina	1991	18380	107	28825	86	39	1322	505	146	-10445
ZB okrug	200951	1500	6	3241	9	6	115	43	12	-1741
Apatin	30870	245	0	504	2	1	16	7	1	-259
Kula	45960	339	1	674	1	1	28	6	2	-335
Odžaci	32490	247	0	564	2	2	19	8	2	-317
Sombor	91631	669	5	1499	4	2	52	22	7	-830

Tabela 3a. Vitalni događaji na području Zapadno-Bačkog okruga 2007

Područje	Stopa na 1000 stanovnika			pr.starost majke pri rođenju	pr.starost umrlog lica	stopa smrtnosti odročadi	stopa samoub. na 100.000	oč.dužina života	
	živorodj.	umrli	p.priraštaj					muško	žensko
Rep. Srbija	9,2	13,9	-4,7	27,7	72,2	7,1	18,3	69,73	75,05
C. Srbija	9,2	13,7	-4,5	27,7	72,6	8,0	15,8	70,26	75,34
Vojvodina	9,2	14,5	-5,2	27,5	71,4	4,7	25,4	68,33	74,31
ZB okrug	7,5	16,1	-8,7	27,0	72,0	6,0	21,4	68,27	74,03
Apatin	7,9	16,3	-8,4	26,5	71,5	8,2	22,7	67,69	73,77
Kula	7,4	14,7	-7,3	27,3	71,1	2,9	13,1	68,92	74,48
Odžaci	7,6	17,4	-9,8	26,1	73,0	8,1	24,6	67,89	73,07
Sombor	7,3	16,4	-9,1	27,3	72,2	8,0	24,0	68,57	74,60

Grafikon 3. Prirodno kretanje u Zapadno-Bačkom okrugu i Vojvodini 2007

2. Vodeći uzroci smrti

S obzirom na obeležja vitalnih događaja i karakteristike teritorije a posebno starosnu strukturu stanovništva, zdravstveno stanje i najznačajnije uzroke smrti karakterišu, kao dominantne, bolesti iz grupe hroničnih nezaraznih oboljenja. Uz manje izmene u poretku vodećih uzroka smrti, struktura mortaliteta nije se menjala u poslednjih nekoliko godina a pet vodećih uzroka smrti čine:

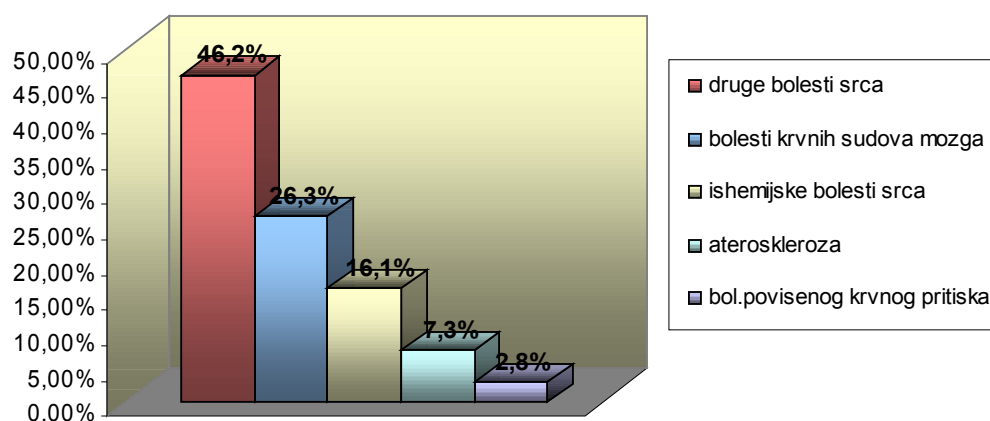
1. BOLESTI SISTEMA KRVOTOKA (51,8%)
2. TUMORI (21,6%)
3. SIMPTOMI, ZNACI I PATOLOŠKI KLINIČKI I LABORATORIJSKI NALAZI (11,2%)
4. BOLESTI SISTEMA ZA DISANJE (4,0%)
5. POVREDE, TROVANJA I POSLEDICE DELOVANJA SPOLJNIH FAKTORA (3,5%)

Vodeći uzroci smrti u 2007

► **Bolesti sistema krvotoka** Na prvom mestu vodećih uzroka smrti nalaze se bolesti sistema krvotoka koje učestvuju sa 51,8% u ukupnom broju umrlih. Prema podacima za 2007 godinu, na području Zapadno-Bačkog okruga od ovih bolesti umrlo je 1679 osoba, od čega 720 muškaraca i 959 žena. Specifična stopa smrtnosti (na 100.000 stanovnika) ima tendenciju pada u poslednje dve godine. Vrednost stope opala je sa 890 u 2006 na 835/100.000 stanovnika u 2007 godini.

Oboljenja iz podgrupe „**druge bolesti srca**“ (kardiomiopatije, srčana insuficijencija, poremećaji srčanog ritma) dominiraju kao vodeći uzroci smrti sa 776 umrlih, od čega 58,6% žena i 41,4% muškaraca. Na drugom mestu su **bolesti krvnih sudova mozga** sa 441 umrlih i većim učešćem umrlih žena (61,9%) nego muškaraca (38,1%). Na trećem mestu su **ishemijske bolesti srca** sa 270 umrlih (58,5% muškaraca i 41,5% žena).

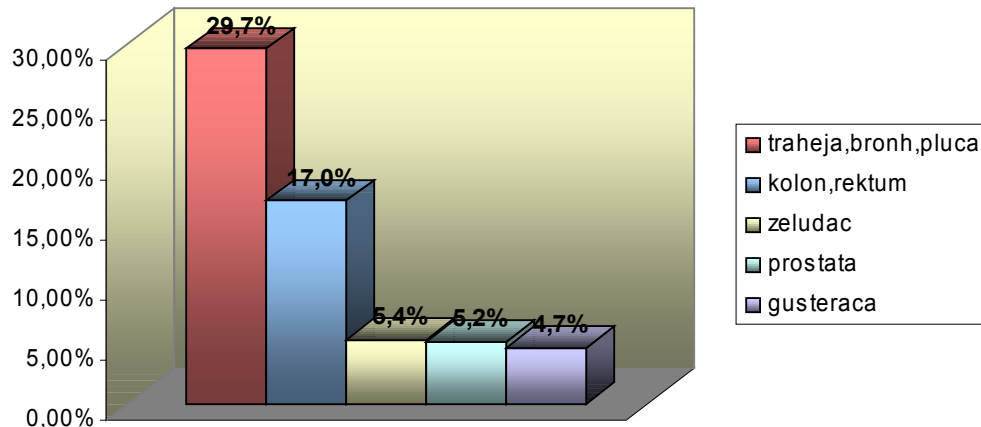
Grafikon 4. Vodeći uzroci smrti u grupi bolesti sistema krvotoka 2007

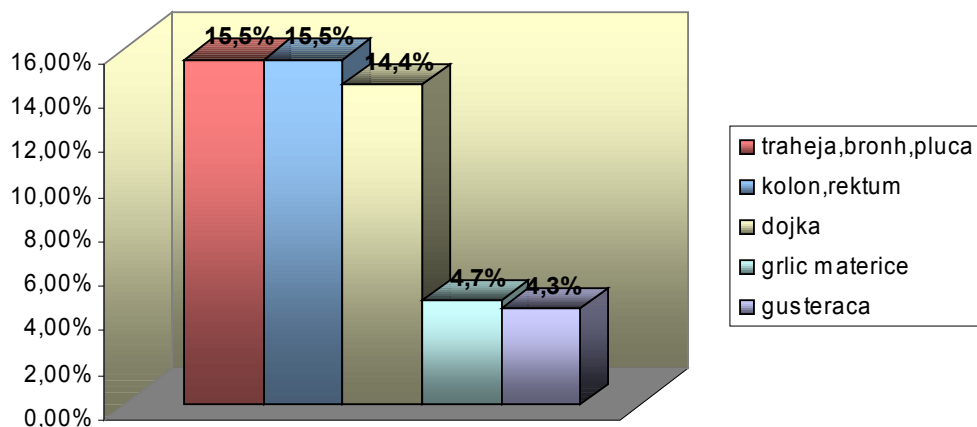
► **Tumori** U 2007 godini registrovano je 702 smrtnih ishoda od ovih oboljenja, što čini 21,6% u ukupnom broju umrlih. Najznačajniji porast specifične stope smrtnosti beleži se u 2006 i 2007 godini kada stopa dostiže vrednost od 349/100.000 stanovnika. Na osnovu ovih pokazatelja možemo reći da u pogoršanju zdravstvenog stanja stanovništva, porast smrtnosti od malignih bolesti predstavlja jednu od najznačajnijih karakteristika.

Struktura smrtnosti po polu pokazuje veću smrtnost kod muškaraca (60,4%) nego kod žena (39,6%). Kao vodeći uzroci smrti, prema lokalizaciji malignih tumora, kod muškaraca dominiraju maligni tumori traheje, bronha i pluća (29,7%) i tumori kolona i rektuma (17%). Među vodećim uzrocima smrti kod žena, najveći značaj imaju maligni tumori traheje, bronha i pluća (15,5%), tumori kolona i rektuma (15,5%) i tumori dojke (14,4%).

Grafikon 5. Vodeći uzroci smrti prema lokalizaciji malignih tumora– muškarci

Grafikon 6. Vodeći uzroci smrti prema lokalizaciji malignih tumora - žene

► **Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi** Visoka treća pozicija ove grupe bolesti ukazuje na potrebu unapredjenja kvaliteta podataka u vezi sa utvrđivanjem uzroka smrti i primenjene klasifikacije bolesti, povreda i uzroka smrti. Tokom 2007 godine evidentirano je 362 umrlih, što u strukturi mortaliteta čini čak 11,2%. Umrlih muškaraca bilo je 167 ili 46,1% a žena 195 ili 53,9%.

► **Bolesti sistema za disanje** Na četvrtom mestu vodećih uzroka smrti nalaze se bolesti sistema za disanje sa 131 umrlih (4,0%). Najčešći uzroci smrti u okviru ove grupe bolesti su: hronične bolesti donjih disajnih puteva (72,5%), druge bolesti disajnih organa (14,5%) i pneumonije (13%).

► **Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora** Povrede i trovanja zauzimaju peto mesto u strukturi uzroka smrti sa 115 umrlih (3,5%). U okviru ove grupe bolesti najznačajniji uzroci smrti bili su: druge povrede (52,2%); povrede glave, vrata, grudnog koša i trbuha (39,1%) i povrede donjih ekstremiteta (4,3%).

Tabela 4. Vodeći uzroci smrti po opštinama Zapadno-Bačkog okruga 2007

A P A T I N				
Rang	Šifra	Dijagnoza	Broj	%
1	I26 – I51	Druge bolesti srca	122	24,2
2	I60 – I69	Bolesti krvnih sudova mozga	56	11,1
3	I20 – I25	Ishemijske bolesti srca	43	8,5
4	C33-34	Zloćudni tumori traheje, bronha i pluća	30	6,0
5	C18-21	Zloćudni tumori kolona i rektuma	15	3,0
Ukupno umrlih			504	100
K U L A				
Rang	Šifra	Dijagnoza	Broj	%
1	I26 – I51	Druge bolesti srca	186	27,6
2	I60 – I69	Bolesti krvnih sudova mozga	104	15,4
3	I20 – I25	Ishemijske bolesti srca	64	9,5
4	C33-34	Zloćudni tumori traheje, bronha i pluća	38	5,6
5	J40-47	Hronične bolesti donjih disajnih puteva	31	4,6
Ukupno umrlih			674	100
O D Ž A C I				
Rang	Šifra	Dijagnoza	Broj	%
1	I26 – I51	Druge bolesti srca	170	30,1
2	I60 – I69	Bolesti krvnih sudova mozga	88	15,6
3	I20 – I25	Ishemijske bolesti srca	61	10,8
4	C33-34	Zloćudni tumor dušnika, dušnice i pluća	25	4,4
5	C18-21	Zloćudni tumori kolona i rektuma	17	3,0
Ukupno umrlih			564	100
S O M B O R				
Rang	Šifra	Dijagnoza	Broj	%
1	I26 – I51	Druge bolesti srca	296	19,7
2	I60 – I69	Bolesti krvnih sudova mozga	193	12,9
3	I20 – I25	Ishemijske bolesti srca	102	6,8
4	C33-34	Zloćudni tumor dušnika, dušnice i pluća	76	5,1
5	C18-21	Zloćudni tumori kolona i rektuma	65	4,3
Ukupno umrlih			1499	100

3. Morbiditetna statistika

3.1. Registrovani morbiditet u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

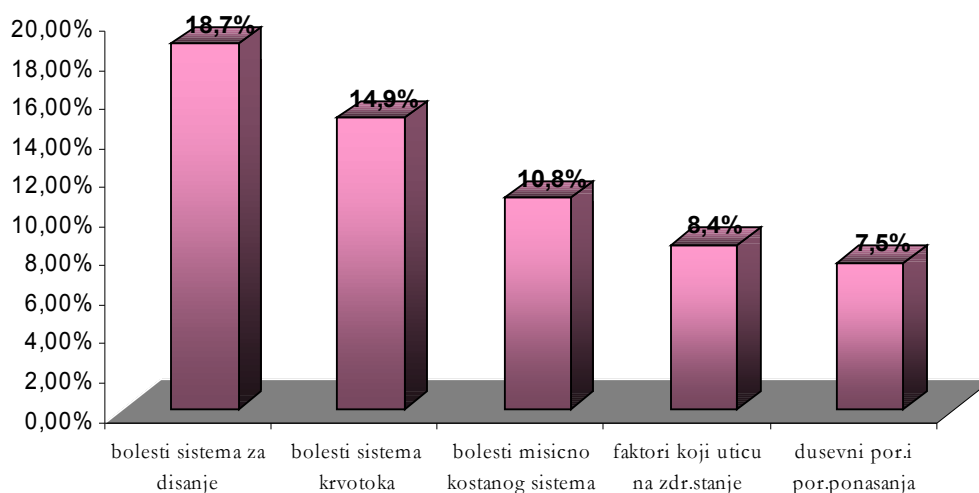
3.1.1. Služba opšte medicine

U službama opšte medicine registrovano je tokom 2008 godine 172671 oboljenja, što u poredjenju sa 2007 predstavlja smanjenje za oko 4%. Poredak vodećih grupa bolesti nije se značajnije menjao u odnosu na prethodni period. Na prvom mestu nalaze se bolesti sistema za disanje a zatim slede, prema obimu zastupljenosti, bolesti sistema krvotoka, bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva, faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom i duševni poremećaji i poremećaji ponašanja.

Tabela 5. REGISTROVANI MORBIDITET U SLUŽBI OPŠTE MEDICINE 2008

R.br.	GRUPA OBOLJENJA	Broj	%	Stopa na 1000 odraslih
I	Zarazne i parazitarne bolesti	3980	2,30	23,8
II	Tumori	2426	1,40	14,5
III	Bolesti krvi i krvotvornih organa i por.imuniteta	1718	1,00	10,3
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	7581	4,39	45,3
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	12894	7,46	77,1
VI	Bolesti nervnog sistema	4604	2,66	27,5
VII	Bolesti oka i pripojaka oka	3620	2,09	21,6
VIII	Bolesti uva i mastoidnog nastavka	2941	1,70	17,6
IX	Bolesti sistema krvotoka	25750	14,9	154,1
X	Bolesti sistema za disanje	32330	18,7	193,4
XI	Bolesti sistema za varenje	8696	5,03	52,0
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	7470	4,32	44,7
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	18663	10,8	111,7
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	11416	6,61	68,3
XV	Trudnoća,rađanje i babinje	1006	0,58	6,01
XVI	Stanja u porođajnom periodu	2	0,00	0,01
XVII	Urođene nakaznosti,deformacije i hromosomske nenormalnosti	58	0,03	0,34
XVIII	Simptomi,znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	4044	2,34	24,2
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	9038	5,23	54,1
XXI	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom	14434	8,36	86,3
UKUPNO I - XXI		172671	100	1033,1

Grafikon 7. Vodeće grupe bolesti u službi opšte medicine 2008

U grupi bolesti sistema za disanje najčešće su dijagnostikovana zapaljenja ždrela uzrokovana streptokokom sa udelom od 16,8% i akutna zapaljenja ždrela i krajnika sa 16,5%. Kao jedan od vodećih faktora rizika za nastanak hroničnih nezaraznih oboljenja, hipertenzija ima najveći značaj unutar grupe bolesti sistema krvotoka sa visokim učešćem od 53,7%. Među bolestima mišićno-koštanog sistema, bol u leđima učestvuje sa 40,2%. Od faktora koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom najviše se javljaju lica koja traže zdravstvene usluge radi pregleda i ispitivanja sa 71,0% i ostala lica potencijalno zdravstveno ugrožena zaraznom bolešću sa 16,1%. Neurotski stresogeni poremećaji predstavljaju dominantno oboljenje u grupi duševni poremećaji i poremećaji ponašanja sa učešćem od 46,1%.

Tabela 6. Najčešće dijagnostičke kategorije unutar vodećih grupa bolesti

Grupa bolesti	Vodeće dijagnoze unutar grupe	Broj	%
(X) BOLESTI SISTEMA ZA DISANJE	Zapaljenje ždrela uzr. streptokokom	5436	16,8
	Akutno zapaljenje ždrela i krajnika	5340	16,5
	Infekcije gornjih respiratornih puteva	4677	14,5
(IX) BOLESTI SISTEMA KRVOTOKA	Esencijalna aterijska hipertenzija	13822	53,7
	Druge ishemijske bolesti srca	2599	10,1
	Druge bolesti srca	1587	6,22
(XIII) BOLESTI MIŠIĆNO KOŠTANOG SISTEMA	Bol u leđima	7503	40,2
	Druga oboljenja ledja	3066	16,4
	Degenerativno oboljenje zgloba	2476	13,3
(XXI) FAKTORI KOJI UTIČU NA ZDRAVSTVENO STANJE I KONTAKT SA ZDRAVSTVENOM SLUŽBOM	Lica koja traže zdravstvene usluge	10256	71,0
	Ostala lica potenc.ugrožena zaraznom b.	2321	16,1
	Lica u zdr.sluzbama iz drugih razloga	1185	8,21
(X) DUŠEVNI POREMEĆAJI I POREMEĆAJI PONAŠANJA	Neurotski stresogeni poremećaji	5949	46,1
	Poremećaji raspoloženja	4669	36,2
	Shizofrenija	981	7,61

**Tabela 7. Vodeće grupe bolesti u službi opšte medicine po opštinama
Zapadno-Bačkog okruga 2008**

S O M B O R				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti sistema za disanje	17939	17,4	234,6
2	Bolesti sistema krvotoka	16191	15,7	211,8
3	Bolesti mišićno-koštanog sistema	10352	10,0	135,4
4	Duševni poremećaji i por.ponašanja	9793	9,50	128,1
5	Bolesti mokraćno-polnog sistema	6872	6,67	89,9
Ukupno		103044	100	1347,8
K U L A				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti sistema za disanje	5025	28,6	135,6
2	Bolesti mišićno-koštanog sistema	2125	12,1	57,4
3	Povrede i trovanja	1453	8,28	39,2
4	Bolesti sistema krvotoka	1354	7,72	36,5
5	Bolesti mokraćno-polnog sistema	1246	7,10	33,6
Ukupno		17543	100	473,5
O D Ž A C I				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti sistema krvotoka	3787	19,7	136,3
2	Bolesti sistema za disanje	3693	19,2	132,9
3	Bolesti mišićno-koštanog sistema	1975	10,3	71,1
4	Bolesti mokraćno-polnog sistema	1527	7,95	54,9
5	Duševni poremećaji i por.ponašanja	1165	6,06	41,9
Ukupno		19215	100	691,6
A P A T I N				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Faktori koji utiču na zdr. stanje	5982	18,2	231,2
2	Bolesti sistema za disanje	5429	16,5	209,9
3	Bolesti sistema krvotoka	4392	13,4	169,8
4	Bolesti mišićno-koštanog sistema	4211	12,8	162,8
5	Povrede i trovanja	2283	6,94	88,3
Ukupno		32869	100	1271,1

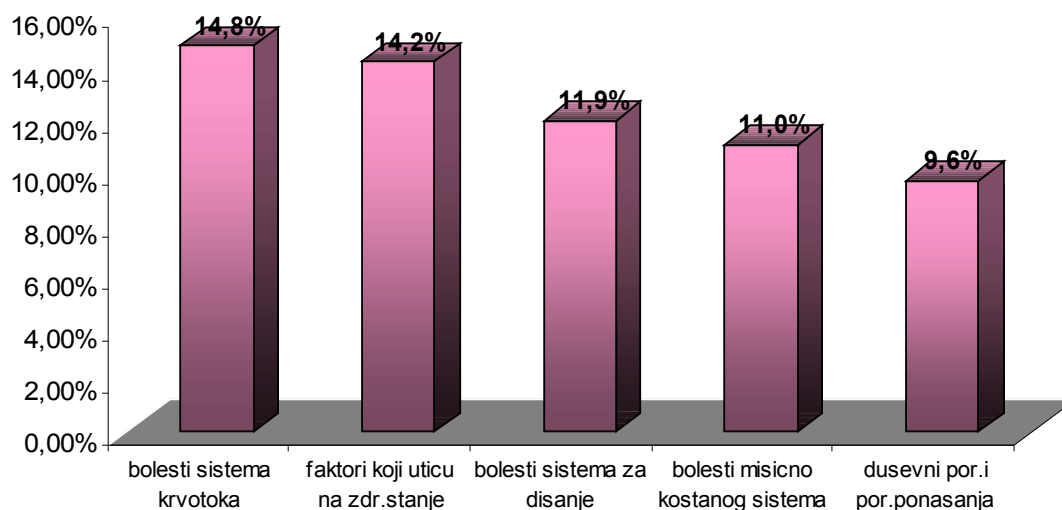
3.1.2. Služba medicine rada

U delatnosti medicine rada utvrđeno je tokom 2008 godine 22487 oboljenja, što je za 5% manje nego u prethodnoj godini. U oboljevanju radno-aktivnog stanovništva najzastupljenije su bolesti sistema krvotoka, faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom, bolesti sistema za disanje, bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva i duševni poremećaji i poremećaji ponašanja.

Tabela 8. REGISTROVANI MORBIDITET U SLUŽBI MEDICINE RADA 2008

R.br.	GRUPA OBOLJENJA	Broj	%	Stopa na 1000 radnoakt.st.
I	Zarazne i parazitarne bolesti	415	1,84	8,30
II	Tumori	246	1,09	4,92
III	Bolesti krvi i krvotvornih organa i por.imuniteta	421	1,87	8,42
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	919	4,09	18,4
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	2153	9,57	43,0
VI	Bolesti nervnog sistema	1316	5,85	26,3
VII	Bolesti oka i pripojaka oka	475	2,11	9,50
VIII	Bolesti uva i mastoidnog nastavka	388	1,72	7,76
IX	Bolesti sistema krvotoka	3328	14,8	66,5
X	Bolesti sistema za disanje	2668	11,9	53,3
XI	Bolesti sistema za varenje	1459	6,49	29,2
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	654	2,91	13,1
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	2485	11,0	49,7
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	1243	5,52	24,8
XV	Trudnoća,rađanje i babinje	50	0,22	1,00
XVI	Stanja u porođajnom periodu	0	0,00	0,00
XVII	Urođene nakaznosti,deformacije i hromosomske nenormalnosti	0	0,00	0,00
XVIII	Simptomi,znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	366	1,63	7.32
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	712	3,17	14,2
XXI	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom	3189	14,2	63,8
UKUPNO I - XXI		22487	100	449,6

Grafikon 8. Vodeće grupe bolesti u službi medicine rada 2008

Kada su u pitanju bolesti sistema krvotoka hipertenzija ima najveći značaj sa učešćem od 32,6%. Od faktora koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom, lica koja traže zdravstvene usluge radi pregleda i ispitivanja čine 72,5%. Infekcije gornjih respiratornih puteva sa 18,0% i akutna zapaljenja bronha i bronhiola sa 12,0%, najzastupljenije su dijagnoze u grupi bolesti sistema za disanje. Medju bolestima mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva najčešće se registruje bol u leđjima sa 31,9%. Od duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja najučestaliji su poremećaji raspoloženja sa 29,4% i neurotski stresogeni poremećaji sa 22,7%.

Tabela 9. Najčešće dijagnostičke kategorije unutar vodećih grupa bolesti

Grupa bolesti	Vodeće dijagnoze unutar grupe	Broj	%
(IX) BOLESTI SISTEMA KRVOTOKA	Esencijalna aterijska hipertenzija	1159	32,6
	Druge bolesti povišenog krvnog pritiska	326	9,18
	Druge ishemijske bolesti srca	286	8,05
(XXI) FAKTORI KOJI UTIČU NA ZDRAVSTVENO STANJE I KONTAKT SA ZDRAVSTVENOM SLUŽBOM	Lica koja traže zdravstvene usluge	2388	72,5
	Ostala lica potenc.ugrožena zaraznom b.	283	8,59
	Lica u zdr.sluzhbama radi tret. i zdr. zašt.	280	8,50
(X) BOLESTI SISTEMA ZA DISANJE	Infekcije gornjih respiratornih puteva	534	18,0
	Akutno zapaljenje bronha i bronhiola	356	12,0
	Akutno zapaljenje ždrela i krajnika	277	9,36
(XIII) BOLESTI MIŠIĆNO KOŠTANOG SISTEMA	Bol u leđjima	874	31,9
	Druge oboljenja ledja	690	25,2
	Poremećaji strukture i gustine kostiju	209	7,63
(V) DUŠEVNI POREMEĆAJI I POREMEĆAJI PONAŠANJA	Poremećaji raspoloženja	641	29,4
	Neurotski stresogeni poremećaji	494	22,7
	Alkoholizam	424	19,4

**Tabela 10. Vodeće grupe bolesti u službi medicine rada po opštinama
Zapadno-Bačkog okruga 2008**

S O M B O R				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti sistema krvotoka	1599	13,1	66,5
2	Faktori koji utiču na zdr. stanje	1591	13,0	66,2
3	Bolesti sistema za disanje	1292	10,6	53,8
4	Bolesti nervnog sistema	1161	9,50	48,3
5	Bolesti mišićno-koštanog sistema	1159	9,49	48,2
Ukupno		12214	100	508,3
K U L A				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti sistema za disanje	718	27,9	67,8
2	Bolesti mišićno-koštanog sistema	365	14,2	34,4
3	Bolesti sistema krvotoka	264	10,3	24,9
4	Povrede i trovanja	181	7,04	17,1
5	Faktori koji utiču na zdr. stanje	150	5,84	14,2
Ukupno		2570	100	242,6
O D Ž A C I				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Faktori koji utiču na zdr. stanje	1347	42,5	159,8
2	Bolesti sistema krvotoka	337	10,6	40,0
3	Bolesti mišićno-koštanog sistema	299	9,45	35,5
4	Bolesti sistema za disanje	298	9,41	35,3
5	Bolesti mokraćno-polnog sistema	136	4,30	16,1
Ukupno		3165	100	375,4
A P A T I N				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti sistema krvotoka	1128	24,8	162,1
2	Duševni poremećaji i por.ponašanja	962	21,2	138,2
3	Bolesti mišićno-koštanog sistema	662	14,6	95,1
4	Bolesti žlezda sa unutrašnjim luc.	361	7,95	51,9
5	Bolesti sistema za disanje	360	7,93	51,7
Ukupno		4538	100	652,0

3.1.3. Služba za zdravstvenu zaštitu dece

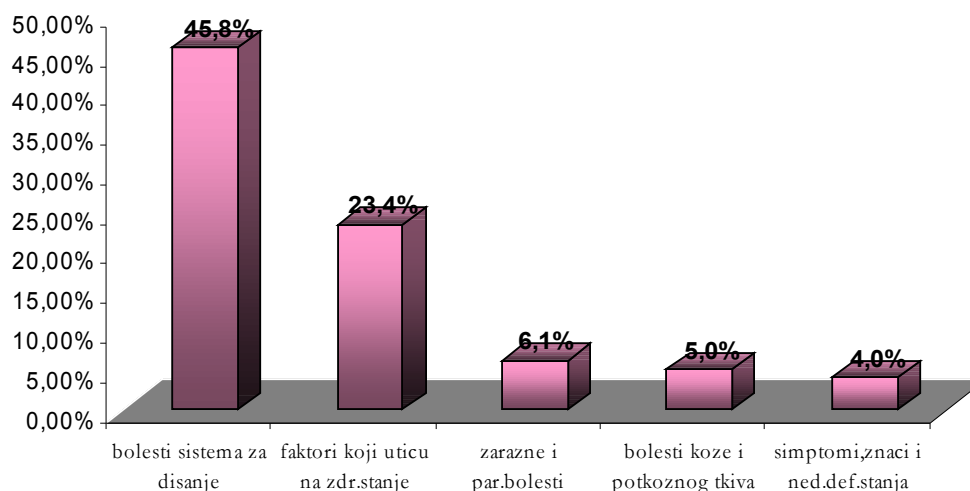
U službama za zdravstvenu zaštitu dece evidentirano je u protekloj godini 46489 oboljenja i ovaj broj neznatno je snižen u odnosu na 2007. U oboljevanju dece predškolske dobi najučestalije su bolesti sistema za disanje sa učešćem od 45,8% a zatim slede faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom, zarazne i parazitarne bolesti, bolesti kože i potkožnog tkiva i grupa simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi.

Tabela 11. REGISTROVANI MORBIDITET U SLUŽBI ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU DECE 2008

R.br.	GRUPA OBOLJENJA	Broj	%	Stopa na 1000 dece 0-6god.
I	Zarazne i parazitarne bolesti	2858	6,14	217,8
II	Tumori	6	0,01	0,46
III	Bolesti krvi i krvotvornih organa i por.imuniteta	480	1,03	36,6
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	74	0,16	5,63
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	119	0,25	9,06
VI	Bolesti nervnog sistema	148	0,31	11,3
VII	Bolesti oka i pripojaka oka	820	1,76	6,24
VIII	Bolesti uva i mastoidnog nastavka	1696	3,64	129,2
IX	Bolesti sistema krvotoka	23	0,05	1,75
X	Bolesti sistema za disanje	21307	45,8	1623,8
XI	Bolesti sistema za varenje	1413	3,04	107,7
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	2324	5,00	177,1
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	323	0,69	24,6
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	869	1,87	66,2
XV	Trudnoća,rađanje i babinje	0	0,00	0,00
XVI	Stanja u porođajnom periodu	309	0,66	23,5
XVII	Urođene nakaznosti,deformacije i hromosomske nenormalnosti	272	0,58	20,7
XVIII	Simptomi,znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	1856	4,00	141,4
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	698	1,50	53,2
XXI	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom	10894	23,4	830,2
UKUPNO I - XXI		46489	100	3542,8

Grafikon 9. Vodeće grupe bolesti u službi za zdravstvenu zaštitu dece 2008

Akutno zapaljenje ždrela i krajnika sa udelom od 42,2% i infekcije gornjih respiratornih puteva sa 16,0%, najmasovnija su oboljenja u grupi bolesti sistema za disanje. Lica koja traže zdravstvene usluge učestvuju sa 86,3% u grupi faktora koji utiču na zdravstveno stanje. Kod zaraznih i parazitarne bolesti najviše učestvuju druge virusne bolesti sa 45,6% i druge crevne zarazne bolesti sa 17,7%. Kod bolesti kože i potkožnog tkiva – druge bolesti kože i infekcije kože i potkožnog tkiva čine 61,8%. Unutar grupe simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi najviše učestvuju drugi simptomi i znaci sa 88,9%.

Tabela 12. Najčešće dijagnostičke kategorije unutar vodećih grupa bolesti

Grupa bolesti	Vodeće dijagnoze unutar grupe	Broj	%
(X) BOLESTI SISTEMA ZA DISANJE	Akutno zapaljenje ždrela i krajnika	8996	42,2
	Infekcije gornjih respiratornih puteva	3407	16,0
	Akutno zapaljenja bronha i bronhiola	3008	14,1
(XXI) FAKTORI KOJI UTIČU NA ZDRAVSTVENO STANJE I KONTAKT SA ZDRAVSTVENOM SLUŽBOM	Lica koja traže zdravstvene usluge	9400	86,3
	Ostala lica potenc.ugrožena zaraznom b.	1260	11,6
	Lica u zdr.slужbama iz drugih razloga	221	2,03
(I) ZARAZNE I PARAZITARNE BOLESTI	Druge virusne bolesti	1303	45,6
	Druge crevne zarazne bolesti	506	17,7
	Varičela i herpes zoster	419	14,7
(XII) BOLESTI KOŽE I POTKOŽNOG TKIVA	Druge bolesti kože i potkožnog tkiva	760	32,7
	Infekcije kože i potkožnog tkiva	676	29,1
	Urtikarija	625	26,9
(XVIII) SIMPTOMI,ZNACI I PATOLOŠKI KLIN. I LABORATORIJSKI NALAZI	Drugi simptomi,znaci	1650	88,9
	Bol u trbuhu i karlici	125	6,73
	Groznica nepoznatog porekla	81	4,36

Tabela 13. Vodeće grupe bolesti u službi za zdravstvenu zaštitu dece po opštinama Zapadno-Bačkog okruga 2008

S O M B O R				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti sistema za disanje	9340	35,0	1625,2
2	Faktori koji utiču na zdr. stanje	7961	29,8	1385,2
3	Zarazne i parazitarne bolesti	2495	9,35	434,1
4	Simptomi, znaci	1671	6,26	290,8
5	Bolesti kože i potkožnog tkiva	1366	5,12	237,7
Ukupno		26690	100	4644,3
K U L A				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti sistema za disanje	5046	73,9	1550,7
2	Bolesti uva i mastoidnog nastavka	342	5,00	105,1
3	Bolesti kože i potkožnog tkiva	311	4,55	95,6
4	Bolesti sistema za varenje	266	3,89	81,7
5	Zarazne i parazitarne bolesti	199	2,91	61,1
Ukupno		6831	100	2099,3
O D Ž A C I				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti sistema za disanje	2735	41,8	1285,8
2	Faktori koji utiču na zdr. stanje	2297	35,1	1079,9
3	Bolesti kože i potkožnog tkiva	340	5,20	159,8
4	Zarazne i parazitarne bolesti	260	4,00	122,2
5	Bolesti sistema za varenje	165	2,52	77,6
Ukupno		6541	100	3075,2
A P A T I N				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti sistema za disanje	4186	65,1	2099,3
2	Bolesti sistema za varenje	550	8,56	275,8
3	Faktori koji utiču na zdr. stanje	472	7,34	236,7
4	Bolesti kože i potkožnog tkiva	307	4,78	154,0
5	Bolesti mokraćno-polnog sistema	249	3,87	124,9
Ukupno		6427	100	3223,2

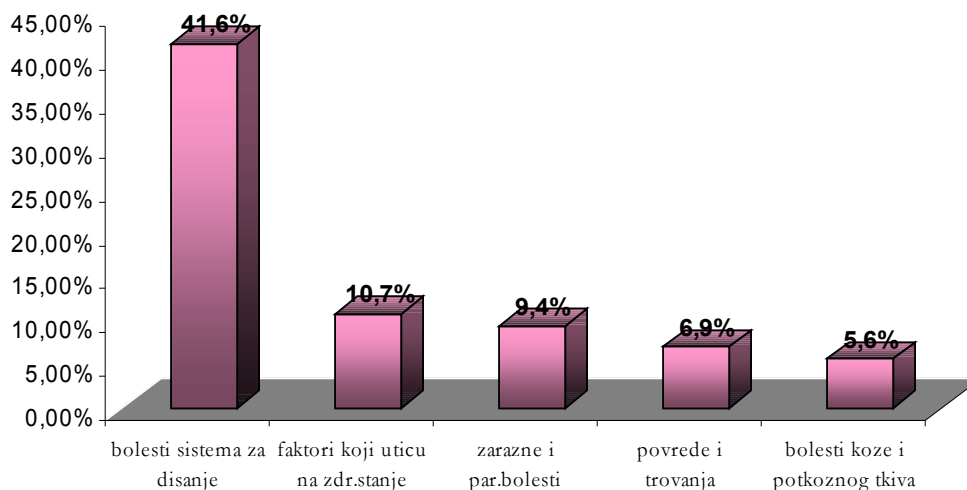
3.1.4. Služba za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine

U oboljevanju školske dece i omladine ustanovljeno je tokom godine 58712 oboljenja, što u odnosu na 2007 predstavlja povećanje za oko 8%. U strukturi morbiditeta prvo mesto zauzimaju bolesti sistema za disanje sa 41,6% a zatim slede faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom, zarazne i parazitarne bolesti, povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora i bolesti kože i potkožnog tkiva.

Tabela 14. REGISTROVANI MORBIDITET U SLUŽBI ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU ŠKOLSKE DECE I OMLADINE 2008

R.br.	GRUPA OBOLJENJA	Broj	%	Stopa na 1000 dece 7-19god.
I	Zarazne i parazitarne bolesti	5500	9,37	163,0
II	Tumori	71	0,12	2,10
III	Bolesti krvi i krvotvornih organa i por.imuniteta	273	0,46	8,08
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	383	0,65	11,3
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	514	0,87	15,2
VI	Bolesti nervnog sistema	826	1,41	24,5
VII	Bolesti oka i pripojaka oka	1806	3,08	53,5
VIII	Bolesti uva i mastoidnog nastavka	2350	4,00	69,6
IX	Bolesti sistema krvotoka	378	0,64	11,2
X	Bolesti sistema za disanje	24443	41,6	724,2
XI	Bolesti sistema za varenje	2201	3,74	65,2
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	3275	5,58	97,0
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	1585	2,69	47,0
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	1971	3,35	58,4
XV	Trudnoća,rađanje i babinje	1	0,00	0,02
XVI	Stanja u porođajnom periodu	0	0,00	0,00
XVII	Urođene nakaznosti,deformacije i hromosomske nenormalnosti	180	0,31	5,33
XVIII	Simptomi,znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	2584	4,40	76,0
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	4061	6,92	120,3
XXI	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom	6310	10,7	187,0
UKUPNO I - XXI		58712	100	1739,6

Grafikon 10. Vodeće grupe bolesti u službi za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine 2008

Kod bolesti sistema za disanje dominiraju akutna zapaljenja ždrela i krajnika sa 39,1% a kada su u pitanju faktori koji utiču na zdravstveno stanje najčešće se registruju lica koja traže zdravstvene usluge sa 83,2%. U grupi zaraznih i parazitarnih bolesti druge virusne bolesti učestvuju sa 61,5% a varičela i herpes zoster sa 9,4%. Kod povreda i trovanja najčešće se dijagnostikuju druge specifične, nespecifične i višestruke povrede sa 68,6%. Među bolestima kože i potkožnog tkiva najzastupljenije su druge bolesti kože sa 35,8% i infekcije kože i potkožnog tkiva sa 29,4%.

Tabela 15. Najčešće dijagnostičke kategorije unutar vodećih grupa bolesti

Grupa bolesti	Vodeće dijagnoze unutar grupe	Broj	%
(X) BOLESTI SISTEMA ZA DISANJE	Akutno zapaljenje ždrela i krajnika	9556	39,1
	Infekcije gornjih respiratornih puteva	4525	18,5
	Akutno zapaljenja bronha i bronhiola	2564	10,5
(XXI) FAKTORI KOJI UTIČU NA ZDRAVSTVENO STANJE I KONTAKT SA ZDRAVSTVENOM SLUŽBOM	Lica koja traže zdravstvene usluge	5250	83,2
	Ostala lica potenc. ugrožena zaraznom b.	588	9,32
	Lica u zdr.slужbama iz drugih razloga	324	5,13
(I) ZARAZNE I PARAZITARNE BOLESTI	Druge virusne bolesti	3381	61,5
	Varičela i herpes zoster	516	9,38
	Dijareja i gastroenteritis	382	6,94
(XIX) POVREDE, TROVANJA I POSLEDICE DELOVANJA SPOLJNIH FAKTORA	Druge spec, nespec. i višestruke povrede	2785	68,6
	Specifična višestruka uganuća, rascepi	944	23,2
	Prelomi dugih kostiju uda	121	2,98
(XII) BOLESTI KOŽE I POTKOŽNOG TKIVA	Druge bolesti kože i potkožnog tkiva	1172	35,8
	Infekcije kože i potkožnog tkiva	964	29,4
	Urtikarija	704	21,5

Tabela 16. Vodeće grupe bolesti u službi za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine po opštinama Zapadno-Bačkog okruga 2008

S O M B O R				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti sistema za disanje	12912	33,2	857,1
2	Zarazne i parazitarne bolesti	4798	12,3	318,5
3	Faktori koji utiču na zdr. stanje	4472	11,5	296,8
4	Povrede i trovanja	3154	8,10	209,3
5	Bolesti kože i potložnog tkiva	2285	5,87	151,7
Ukupno		38934	100	2584,5
K U L A				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti sistema za disanje	5472	62,5	679,5
2	Bolesti uva i mastoidnog nastavka	474	5,42	58,9
3	Bolesti sistema za varenje	473	5,40	58,7
4	Povrede i trovanja	439	5,02	54,5
5	Faktori koji utiču na zdr. stanje	437	5,00	54,3
Ukupno		8750	100	1086,5
O D Ž A C I				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti sistema za disanje	3089	48,2	544,7
2	Faktori koji utiču na zdr. stanje	1069	16,7	188,5
3	Zarazne i parazitarne bolesti	408	6,37	71,9
4	Bolesti kože i potložnog tkiva	381	5,95	67,2
5	Povrede i trovanja	304	4,75	53,6
Ukupno		6402	100	1128,9
A P A T I N				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti sistema za disanje	2970	64,2	598,7
2	Faktori koji utiču na zdr. stanje	332	7,18	66,9
3	Bolesti sistema za varenje	221	4,78	44,5
4	Bolesti mokraćno-polnog sistema	179	3,87	36,1
5	Bolesti kože i potložnog tkiva	174	3,76	35,1
Ukupno		4626	100	932,5

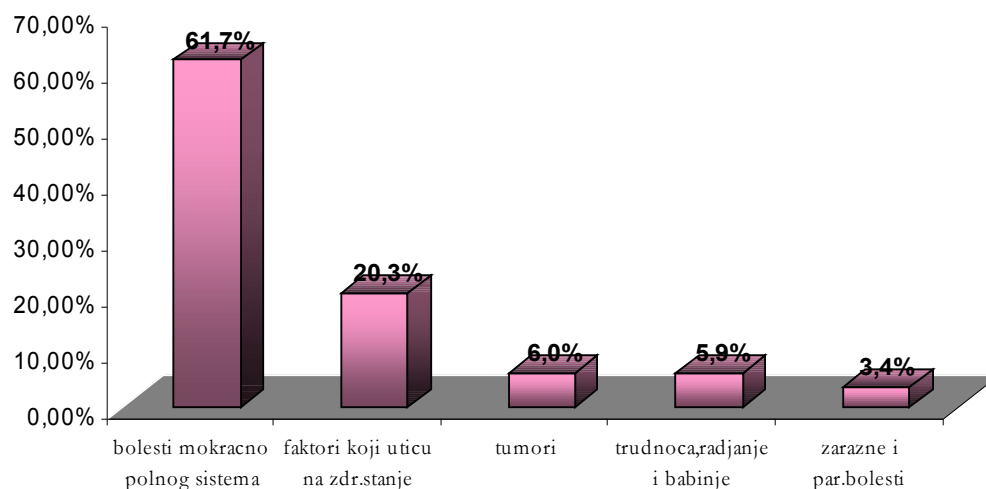
3.1.5. Služba za zdravstvenu zaštitu žena

U službi za zdravstvenu zaštitu žena registrovano je u 2008 godini 26042 oboljenja, što je za 5% više nego u 2007. U ukupnom broju utvrđenih oboljenja i stanja ove službe, bolesti mokraćno-polnog sistema čine gotovo 2/3 a zatim slede faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom. Na trećem mestu su tumori a na četvrtom grupa trudnoća, rađanje i babinje. Zarazne i parazitarne bolesti zauzimaju peto mesto u strukturi morbiditeta.

Tabela 17. REGISTROVANI MORBIDITET U SLUŽBI ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU ŽENA 2008

R.br.	GRUPA OBOLJENJA	Broj	%	Stopa na 1000 žena >15god.
I	Zarazne i parazitarne bolesti	894	3,43	9,45
II	Tumori	1572	6,03	16,6
III	Bolesti krvi i krvotvornih organa i por.imuniteta	32	0,12	0,34
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	377	1,44	4,00
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	26	0,10	0,27
VI	Bolesti nervnog sistema	0	0,00	0,00
VII	Bolesti oka i pripojaka oka	0	0,00	0,00
VIII	Bolesti uva i mastoidnog nastavka	0	0,00	0,00
IX	Bolesti sistema krvotoka	5	0,02	0,05
X	Bolesti sistema za disanje	1	0,00	0,01
XI	Bolesti sistema za varenje	2	0,01	0,02
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	158	0,61	1,67
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	13	0,49	0,14
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	16072	61,7	170,0
XV	Trudnoća,rađanje i babinje	1537	5,90	16,2
XVI	Stanja u porođajnom periodu	1	0,00	0,01
XVII	Urođene nakaznosti,deformacije i hromosomske nenormalnosti	9	0,34	0,09
XVIII	Simptomi,znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	2	0,01	0,02
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	53	0,20	0,56
XXI	Faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom	5288	20,3	55,9
UKUPNO I - XXI		26042	100	275,4

Grafikon 11. Vodeće grupe bolesti u službi za zdravstvenu zaštitu žena 2008

U grupi bolesti mokraćno-polnog sistema najzastupljenija su druga zapaljenja vulve i vagine sa 21,3% i zapaljenja jajovoda i jajnika sa 15,5%. Lica koja traže zdravstvene usluge sa udelom od 47,9% dominiraju u grupi faktora koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom. U okviru grupe tumora najčešće se javljaju Leiomyoma uteri sa 43,2% i benigni tumori ovarijuma sa 24,9%. Krvarenja u trudnoći imaju najveći značaj u grupi trudnoća, rađanje i babinje sa učešćem od 42,0%. Od zaraznih i parazitarne bolesti najmasovnija je kandidijaza sa 63,9%.

Tabela 18. Najčešće dijagnostičke kategorije unutar vodećih grupa bolesti 2008

Grupa bolesti	Vodeće dijagnoze unutar grupe	Broj	%
(XIV) BOLESTI MOKRAĆNO POLNOG SISTEMA	Druga zapaljenja vulve i vagine	3425	21,3
	Zapaljenje jajovoda i jajnika	2496	15,5
	Bolesti klimakterijuma	2473	15,4
(XXI) FAKTORI KOJI UTIČU NA ZDRAVSTVENO STANJE I KONTAKT SA ZDRAVSTVENOM SLUŽBOM	Lica koja traže zdravstvene usluge	2536	47,9
	Kontracepcija	918	17,4
	Predporodjajni pregledi	878	16,6
(II) TUMORI	Tumor glatkog mišića materice	680	43,2
	Dobročudni tumor jajnika	391	24,9
	Dobr.tumori mozga i dr.delova CNS-a	134	8,52
(XV) TRUDNOĆA,RADJANJE I BABINJE	Krvarenja u trudnoći	646	42,0
	Otok, belančevine u mokraći i pov.prit.	190	12,4
	Druge komplikacije trudnoće i porodjaja	166	10,8
(I) ZARAZNE I PARAZITARNE BOLESTI	Kandidijaza	571	63,9
	Trihomonijaza	194	21,7
	Hlamidijaza	95	10,6

Tabela 19. Vodeće grupe bolesti u službi za zdravstvenu zaštitu žena po opštinama Zapadno-Bačkog okruga 2008

S O M B O R				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti mokraćno-polnog sistema	5014	43,6	115,4
2	Faktori koji utiču na zdr. stanje	3418	29,7	78,7
3	Tumori	1067	9,28	24,6
4	Trudnoća,radjanje i babinje	1002	8,71	23,1
5	Zarazne i parazitarne bolesti	591	5,14	13,6
Ukupno		11497	100	264,8
K U L A				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti mokraćno-polnog sistema	4720	77,0	225,6
2	Faktori koji utiču na zdr. stanje	589	9,61	28,1
3	Trudnoća,radjanje i babinje	272	4,44	13,0
4	Zarazne i parazitarne bolesti	269	4,39	12,8
5	Tumori	221	3,60	10,6
Ukupno		6131	100	293,1
O D Ž A C I				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti mokraćno-polnog sistema	5102	83,4	325,9
2	Faktori koji utiču na zdr. stanje	571	9,33	36,5
3	Tumori	225	3,68	14,4
4	Bolesti kože i potkožnog tkiva	105	1,71	6,71
5	Trudnoća,radjanje i babinje	102	1,67	6,51
Ukupno		6119	100	390,8
A P A T I N				
Rang	Grupa bolesti	Broj	%	Stopa na 1000
1	Bolesti mokraćno-polnog sistema	1236	53,8	85,0
2	Faktori koji utiču na zdr. stanje	710	30,9	48,8
3	Trudnoća,radjanje i babinje	161	7,01	11,1
4	Tumori	59	2,57	4,05
5	Povrede i trovanja	53	2,31	3,64
Ukupno		2295	100	157,8

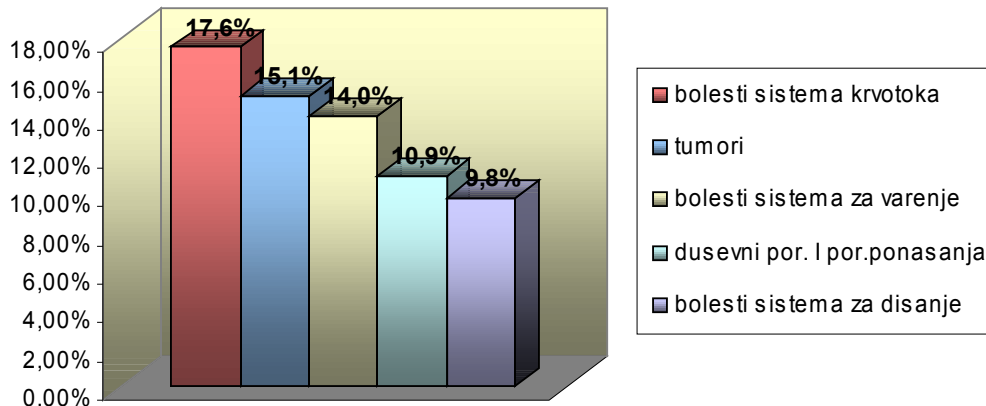
3.2. BOLNIČKI MORBIDITET I MORTALITET

3.2.1. Bolnički morbiditet

U strukturi bolničkog morbiditeta dominiraju bolesti sistema krvotoka, tumori, bolesti sistema za varenje, duševni poremećaji i poremećaji ponašanja i bolesti sistema za disanje. Udeo pet vodećih grupa bolesti u ukupnom oboljevanju iznosi 67,4%.

Unutar grupe bolesti sistema krvotoka najveće učešće u strukturi oboljevanja imaju *infarkt mozga* sa 31,1% i *akutni infarkt miokarda* sa 10,8%. Najveći značaj u grupi tumora imaju *zloćudni tumori dušnika i pluća* sa 21,1% i *tumori debelog creva* sa 8,6%. Kod bolesti sistema za varenje najčešće se dijagnostikuje *kamen u žučnoj kesi* sa 19,2% a zatim *preponska kila* sa 12,9%. Najčešće oboljenje u grupi duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja je *depresija* sa udelom od 18,1%. *Hronične bolesti krajnika i trećeg krajnika* najučestalije su u grupi bolesti sistema za disanje sa udelom od 18,0%.

Grafikon 12. Struktura bolničkog morbiditeta 2008

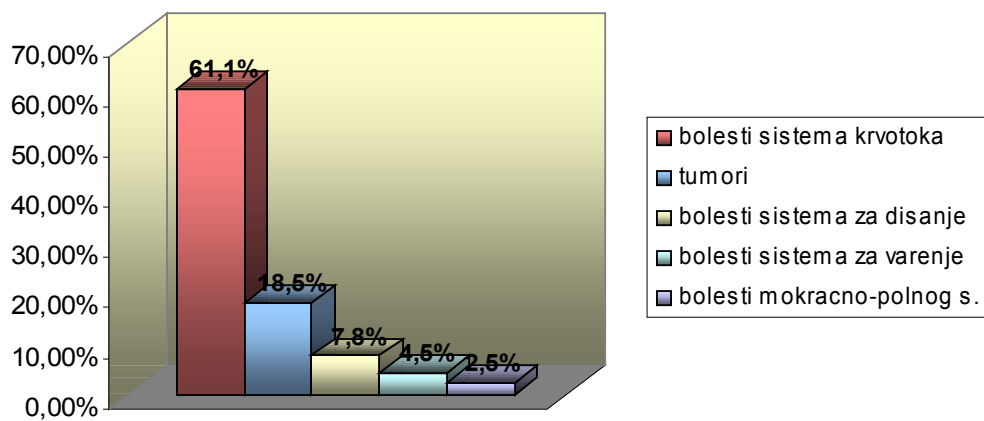

3.2.2. Bolnički mortalitet

U opštoj bolnici u Somboru umrlo je u 2008 godini 1056 osoba a u strukturi bolničkog mortaliteta nema značajnijih izmena već nekoliko godina. Vodeći uzrok smrti predstavljaju bolesti sistema krvotoka sa učešćem od 61,1% a zatim slede tumori, bolesti sistema za disanje, bolesti sistema za varenje i bolesti mokraćno-polnog sistema. Na pet vodećih uzroka smrti otpada 95% svih smrtnih slučajeva u opštoj bolnici.

Vodeći uzrok smrti u grupi bolesti sistema krvotoka je *akutni infarkt miokarda* sa udelom od 33,1% a zatim sledi *srčana insuficijencija* sa 17,8%. Najveći značaj u smrtnosti od tumora imaju *zloćudni tumori dušnika i pluća* sa učešćem od 33,8%. Unutar grupe bolesti sistema za disanje dominira hronično zapaljenje bronha sa 31,2% a zatim respiratorna insuficijencija sa 22,1%. Najčešći uzroci smrti u grupi bolesti sistema za varenje su fibroza i ciroza jetre sa 22,9% i bolest jetre uzrokovana alkoholom sa 18,7%. Hronična nedovoljna funkcija bubrega sa udelom od 83,3% dominantan je uzrok smrti u grupi bolesti mokraćno polnog sistema.

Grafikon 13. Struktura bolničkog mortaliteta 2008

4. KORIŠĆENJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Tabela 20. ZAPOSLENI U OBLASTI ZDRAVSTVA NA PODRUČJU ZAPADNO-BAČKOG OKRUGA 2008

Zdravstvena ustanova	UKUPNO	Z D R A V S T V E N I R A D N I C I									Zdravstv. saradnici	Admin. tehnički radnici
		V I S O K A S T R U Č N A S P R E M A					S E S T R E / T E H N I Č A R I			Stomat. sestra-tehničar		
		Svega	L E K A R I		Farmac. Biohem.	Stomat.	Ukupno	O d t o g a				
			Opšta m.	Specijal.				VŠSS	SSS			
ZJZ Sombor	73	14	0	14	0	0	34	10	24	0	5	20
Opšta bolnica	1146	177	35*	140	2	0	628	52	576	0	11	330
DZ Sombor	503	128	43	55	3	27	277	19	228	30	6	92
DZ Kula	269	70	22	37	0	11	133	17	104	12	3	63
DZ Odžaci	246	54	25	22	0	7	125	8	105	12	1	66
DZ Apatin	288	53	20	26	1	6	130	18	100	12	0	105
UKUPNO	2525	496	145	294	6	51	1327	124	1137	66	26	676

*Napomena: od 35 prikazanih lekara, 10 su lekari opšte medicine i ostali lekari na specijalizaciji

4.1. PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

4.1.1. Služba opšte medicine

Zdravstvenu delatnost u službama opšte medicine Zapadno-Bačkog okruga obezbeđuje 103 lekara i 200 zdravstvenih radnika sa višom i srednjom stručnom spremom. Na jednog lekara dolazi u proseku 1623 stanovnika, a gledano po opštinama obezbeđenost je zadovoljavajuća jedino u Odžacima (u skladu sa Pravilnikom o uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti - 1 lekar na 1600 stanovnika). Brojčani odnos lekara i sestara iznosi 1:1,9. Služba ima 43 punkta na teritoriji okruga.

U 2008 godini evidentirano je 743194 poseta kod lekara, što je za 3% više nego u 2007, dok je kod ostalih medicinskih radnika ostvareno 828209 usluga. Broj ponovnih poseta na prvu iznosi 3,0. Po jednom stanovniku ostvarene su u proseku 4,4 posete na godišnjem nivou. Opterećenost lekara u toku godine iznosi 7215 poseta, od čega najviše u Somboru (8568). U toku godine lekari su ostvarili 13889 a ostali medicinski radnici 83387 kućnih poseta.

TABELA 21. KORIŠĆENJE I RAD SLUŽBE OPŠTE MEDICINE 2008

Opština	Odrasli 20 i više godina	Lekari	Medic. sestre tehn.	Broj stan. na 1 lekara	Broj sestara na 1 lek.	P O S E T E					
						KOD LEKARA		Posete ostalim med.rad.	Ponovne posete na prvu	Posete lekaru po 1 stan.	Posete po 1 lekaru godišnje
						Ukupno	Prve				
Sombor	76451	41	80	1865	1,9	351305	102127	481623	2,4	4,6	8568
Kula	37046	20	37	1852	1,8	151381	22922	151381	5,6	4,1	7569
Odžaci	27784	27	48	1029	1,8	133297	24523	113917	4,4	4,8	4937
Apatin	25858	15	35	1724	2,3	107211	35642	81288	2,0	4,1	7147
Okrug	167139	103	200	1623	1,9	743194	185214	828209	3,0	4,4	7215

4.1.2. Služba medicine rada

U službama medicine rada zdravstvene usluge pruža 18 lekara i 32 medicinskih tehničara. Po jednom lekaru u proseku dolazi 2778 stanovnika, od toga najviše u Odžacima (4215) a najmanje u Apatinu (2320). Brojčani odnos lekara i sestara iznosi 1:1,8. Služba ima 13 punktova.

U toku godine u ordinacijama lekara ostvareno je 62613 poseta, što je za 2,5% više nego u 2007. U okviru preventivnih aktivnosti registrovano je 2287 sistematskih, 4136 periodičnih i 813 kontrolnih pregleda. Po jednom radno-aktivnom stanovniku u proseku dolazi 1,2 poseta za godinu dana, dok godišnja opterećenost lekara iznosi 3478 poseta.

TABELA 22. KORIŠĆENJE I RAD SLUŽBE MEDICINE RADA 2008

Opština	Radnoak. stanovn.	Lekari	Medic. sestre tehn.	Broj stan.na 1 lekara	Broj sestara na 1 lek.	P O S E T E					
						KOD LEKARA		Posete ostalim med.rad.	Ponovne posete na prvu	Posete lekaru po 1 stan.	Posete po 1 lekaru godišnje
						Ukupno	Prve				
Sombor	24029	10	25	2403	2,5	26631	12203	83664	1,2	0,9	2663
Kula	10592	3	3	3531	1,0	14975	3416	14975	3,4	1,4	4991
Odžaci	8431	2	2	4215	1,0	8039	3329	5447	1,4	0,9	4019
Apatin	6960	3	2	2320	0,7	12968	2793	12968	3,6	1,9	6484
Okrug	50012	18	32	2778	1,8	62613	21741	117054	1,9	1,2	3478

4.1.3. Služba za zdravstvenu zaštitu dece

U sprovođenju zdravstvene zaštite dece predškolske dobi na području Zapadno-Bačkog okruga učestvuje 15 lekara i 31 zdravstvenih radnika sa višom i srednjom stručnom spremom. Na jednog lekara dolazi u proseku 875 dece (kriterijum prema Pravilniku o uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti – 1 lekar na 850 dece do 6 godina starosti). Brojčani odnos lekara i sestara iznosi 1:2,1.

Ostvarenih poseta kod lekara bilo je 84379, što je za 4% više nego u 2007, dok je kod ostalih medicinskih radnika evidentirano 80702 usluga. Na godišnjem nivou, po jednom lekaru ostvareno je 5625 poseta. Svako dete imalo je u proseku 6,4 poseta za godinu dana a prosečan broj ponovnih poseta na prvu iznosi 0,5. U okviru rada savetovališta ostvareno je 9972 poseta odojčadi i 3319 poseta ostale dece.

TABELA 23. KORIŠĆENJE I RAD SLUŽBE ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU DECE 2008

Opština	Deca 0-6 godina	Lekari	Medic. sestre tehn.	Broj stan.na 1 lekara	Broj sestara na 1 lek.	P O S E T E						
						KOD LEKARA		Posete ostalim med.rad	Ponovne posete na prvu	U SAVETOVALIŠTU		
						Ukupno	Prve			Odojčadi		Ostale dece
								Ukupno	Prve			
Sombor	5747	6	11	958	1,8	34792	24153	48830	0,4	4503	2363	2735
Kula	3254	4	6	813	1,5	21800	15521	12339	0,4	1407	1257	378
Odžaci	2127	2	5	1063	2,5	17228	10456	12520	0,6	1987	610	198
Apatin	1994	3*	9*	665*	3,0	10559	5932	7013	0,8	2075	366	8
Okrug	13122	15	31	875	2,1	84379	56062	80702	0,5	9972	4596	3319

*Izveštaj prikazuje ukupan kadar koji obezbeđuje zdravstvenu zaštitu i predškolske i školske dece

4.1.4. Služba za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine

U obezbeđivanju zdravstvene zaštite školske dece i omladine učestvuje 14 lekara i 25 zdravstvenih radnika sa višom i srednjom stručnom spremom. Obezbeđenost lekarima nije zadovoljavajuća na području našeg okruga, gde je broj dece po 1 lekaru znatno iznad kriterijuma postavljenih Pravilnikom o uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti (1 lekar na 1500 dece). Izveštaj iz doma zdravlja Apatin prikazuje ukupan kadar za zdravstvenu zaštitu predškolske i školske dece, pa je stvarni broj dece po jednom lekaru veći za obe kategorije.

Broj poseta kod lekara povećan je u odnosu na 2007 godinu za oko 9% i iznosi 100168. Ostali medicinski radnici ostvarili su tokom godine 86788 usluga. Odnos ponovnih i prvih poseta iznosi 0,6. Po jednom detetu beleže se 3 posete u toku godine a prosečan broj poseta po jednom lekaru iznosi 7155. Sistematskih pregleda u savetovalištu bilo je 7676.

TABELA 24. KORIŠĆENJE I RAD SLUŽBE ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU ŠKOLSKE DECE I OMLADINE 2008

Opština	Deca 7 - 19 god.	Lekari	Medicinske sestre/tehn	Broj stanovnika na 1 lekara	Broj sestara na 1 lekara	P O S E T E				
						KOD LEKARA		Posete ostalim med.rad	Ponovne posete na prvu	Savetov. sistemat. pregledi
						Ukupno	Prve			
Sombor	15065	6	9	2511	1,5	51303	30776	65127	0,7	3901
Kula	8053	3	4	2684	1,3	22102	15364	10443	0,4	2372
Odžaci	5671	2	3	2835	1,5	17588	11643	11218	0,5	515
Apatin	4961	3*	9*	1654	3,0	9175	4830	3993	0,9	888
Okrug	33750	14	25	2411	1,8	100168	62613	90781	0,6	7676

*Prikazani kadar u službi za zdravstvenu zaštitu školske dece isti je kao u izveštaju službe za zdravstvenu zaštitu predškolske dece

4.1.5. Služba za zdravstvenu zaštitu žena

U službama za zdravstvenu zaštitu žena radi 13 lekara i 18 zdravstvenih radnika sa višom i srednjom stručnom spremom, pri čemu obezbeđenost lekarima nije u skladu sa Pravilnikom (1 lekar na 6500 žena starijih od 15 godina) na području opština Sombor, Kula i Odžaci.

Registrovanih poseta u ordinacijama lekara bilo je 38273 i ovaj broj smanjen je za 5% u odnosu na prethodnu godinu. Po jednoj ženi u proseku dolazi 0,4 poseta na godišnjem nivou, dok je po jednom lekaru ostvareno 2944 poseta za godinu dana. U savetovalištu za trudnice bilo je 1793 a u savetovalištu za planiranje porodice 872 poseta. Tokom godine u službi je ordinirano 2133 kontraceptivnih sredstava, od toga 89% oralnih.

TABELA 25. KORIŠĆENJE I RAD SLUŽBE ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU ŽENA 2008

Opština	Žene 15 i više god.	Lekari	Medic. sestre tehn.	Broj stan.na 1 lekara	Broj sestara na 1 lek.	P O S E T E						
						KOD LEKARA		Posete lekaru po 1 ženi	Posete po 1 lek. godišnje	Savetov. za trudnice		Planiranje porodice
						Ukupno	Prve			Ukupno	Prve	
Sombor	43433	5	8	8687	1,6	11478	8326	0,3	2296	762	762	546
Kula	20921	3	3	6974	1,0	11238	6039	0,5	3746	528	528	161
Odžaci	15657	2	3	7827	1,5	9090	5809	0,6	4545	227	227	0
Apatin	14547	3	4	4849	1,3	6458	2380	0,4	2153	276	276	165
Okrug	94558	13	18	7274	1,4	38273	22554	0,4	2944	1793	1793	872

4.1.6. Služba za zdravstvenu zaštitu usta i zuba

Zaštitu oralnog zdravlja na području Okruga obezbeđuje 51 stomatolog (od toga 15 specijalista) i 76 stomatoloških sestara/tehničara. Po jednom stomatologu dolazi u proseku 3963 stanovnika. Služba ima 64 punkta na području okruga.

U službama za zaštitu i lečenje usta i zuba evidentirano je 92894 poseta, od toga prvih 39386. U poredjenju sa 2007, ukupan broj poseta povećan je za 22%. U sklopu uzvršenih radova najviše je bilo hirurških intervencija (24006), zatim plombiranja zuba (22308), radova vezanih za ortodontiju (6788) i lečenja mekih tkiva (3760).

TABELA 26. KORIŠĆENJE I RAD SLUŽBE ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU USTA I ZUBA 2008

Opština	Populacija	Stomatologa		Stomat. sestra tehn.	P O S E T E		I Z V R Š E N I R A D O V I			
		Ukupno	Od toga specijalisti		Ukupno	Prve	Plombir. zuba	Hirurške intervenc.	Ortodonc.	Lečenje mekih tk.
Sombor	97263	27	9	30	38230	24644	8740	9493	3315	1858
Kula	48353	11	3	12	23858	8449	7094	6895	0	1049
Odžaci	35582	7	1	12	14478	3158	1828	3979	3473	345
Apatin	31823	6	2	12	16328	3135	4646	3639	0	508
Okrug	214011	51	15	76	92894	39386	22308	24006	6788	3760

4.1.7. Služba za polivalentnu patronažu

U polivalentnoj patronažnoj službi Zapadno-Bačkog okruga zaposleno je 13 zdravstvenih radnika, od čega 9 sa višom i 4 sa srednjom stručnom spremom. U protekloj godini patronažne sestre ostvarile su ukupno 7489 poseta - trudnicama 520, porodiljama i babinjarama 5829, posle prekida trudnoće 3 i ostalim ženama 1137. Ukupan broj poseta odojčadi iznosi 7616 a ostaloj deci 1944. Tokom godine ostvareno je i 3085 poseta domaćinstvima zbog pojedinih oboljenja.

TABELA 27. POSETE PO OPŠTINAMA 2008

Opština Okrug	P O S E T E						
	Ukupno	Trudnicama	Porodilji i babinjari	Posle prek. trudnoće	Ostalim ženama	Posete odojčadi	Posete ostaloj deci
Sombor	3928	163	2894	3	868	3607	566
Kula	765	61	699	0	5	909	272
Odžaci	1763	290	1225	0	248	1630	523
Apatin	1033	6	1011	0	16	1470	583
Okrug	7489	520	5829	3	1137	7616	1944

TABELA 28. POSETE DOMAĆINSTVIMA PO OPŠTINAMA 2008

Opština Okrug	Posete domaćinstvima zbog pojedinih oboljenja									
	Ukupno	TBC	Duševne bolesti	Maligne neopl.az.	Dijabetes	Endemska nefropatija	Mišićna distrofija	KVB	Alkoholi- zam	Ostalo
Sombor	843	0	0	24	89	0	3	227	5	495
Kula	914	73	0	24	190	0	0	336	0	291
Odžaci	1328	4	50	86	232	1	7	252	10	686
Apatin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Okrug	3085	77	50	134	511	1	10	815	15	1472

4.1.7. Služba hitne medicinske pomoći

U službama hitne medicinske pomoći Zapadno-Bačkog okruga radi 31 lekara i 56 medicinskih tehničara. Tokom godine u službi je ostvareno 46970 poseta kod lekara i 74477 usluga kod ostalih medicinskih radnika. Kućnih poseta lekara bilo je 17705 a ostalih medicinskih radnika 20873.

TABELA 29. AKTIVNOSTI U SLUŽBI HITNE MEDICINSKE POMOĆI 2008

Opština Okrug	ZDRAVSTVENI RADNICI		POSETE			
	Lekari	Medicinske sestre/tehn.	Kod lekara	Posete ostalim med.rad.	Kućne posete	
					Lekara	Ostalih med.rad.
Sombor	10	21	8751	12410	3801	3801
Kula	10	17	14986	14986	7208	7208
Odžaci	6	6	10575	17416	1604	1604
Apatin	5	12	12658	29665	5092	8260
Okrug	31	56	46970	74477	17705	20873

4.2. BOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Stacionarne potrebe stanovništva Zapadno-Bačkog okruga obezbeđuju: opšta bolnica u Somboru, vanbolnički stacionar za plućne bolesti i TBC u Odžacima i RRC "Junaković" u Apatinu.

Regionalna opšta bolnica u Somboru obezbeđuje stacionarnu zdravstvenu zaštitu na području okruga za ukupno 214011 stanovnika i raspolaže sa 732 postelje. Broj postelja nije se menjao u odnosu na prethodnu godinu. Od ukupnog broja zaposlenih u 2008 godini, zdravstvenih radnika ima 816 a nemedicinskih 330. U strukturi zdravstvenih radnika, zaposlenih sa visokom stručnom spremom ima 188 ili 23,0% (od toga lekara 175), sa višom 52 ili 6,4%, dok je najveći udeo zaposlenih sa srednjom stručnom spremom 576 ili 70,6%. U protekloj godini u bolnici je lečeno 18373 bolesnika koji su ostvarili 191124 b. o. dana. Prosečna dužina bolničkog lečenja iznosi 10,4 dana. Iskorišćenost posteljnog fonda za bolnicu u celini iznosi 71,5%.

U vanbolničkom stacionaru za plućne bolesti i TBC u Odžacima rade 2 lekara, 1 zdravstveni radnik sa višom i 11 sa srednjom stručnom spremom. Stacionar raspolaže sa 25 postelja. Tokom godine u stacionaru je lečeno 313 bolesnika i ostvareno 6885 b. o. dana. Prosečna dužina bolničkog lečenja iznosi 22 dana a iskorišćenost posteljnog fonda 75,4%.

U RRC "Junaković" u Apatinu zaposleno je 6 lekara, 11 zdravstvenih radnika sa višom i 21 sa srednjom stručnom spremom. Ima ukupno 270 postelja. Broj lečenih bolesnika u 2008 godini iznosi 3091, broj b. o. dana 36223 a prosečna dužina bolničkog lečenja 11,7 dana. Iskorišćenost posteljnog fonda je na nivou od 36,7%.

Tabela 30. Pokazatelji funkcionisanja bolničke službe na području Zapadno-Bačkog okruga 2008

P o k a z a t e l j i	Opšta bolnica Sombor	Vanbolnički stacionar-Odžaci	RRC »Junaković« Apatin
Broj postelja	732	25	270
Broj ispisanih bolesnika	18373	313	3091
Broj b.o.dana	191124	6885	36223
Prosečna dužina bolničkog lečenja	10,4	22,0	11,7
Zauzetost posteljnog fonda (%)	71,5	75,4	36,7
Propusna moć postelja	25,1	12,5	11,4
Broj postelja po medicinskoj sestri	1,2	1,6	7,9
Broj ispisanih bolesnika po lekaru	131,1	156,5	515,2
Odnos medicinskih sestara i lekara	3,6	6,0	5,7

Tabela 31. Broj dijaliza po vrstama 2008

Opšta bolnica Sombor	Broj aparata	Broj lica na dijalizi	Broj dijaliza
HEMODIJALIZA	28	115	12879
bikarbonatna		71	6642
visoko efikasna bikarbonatna		30	4135
acetatna		0	0
hemodijafiltracija		14	2102
PERITONEALNA		3	795
intermitentna perit.dijaliza		0	0
kontinuirana ambulatorna perit.dijaliza (CAPD)		1	61
komplikovana (CAPD)		2	734
automatska perit.dijaliza		0	0

Laboratorijske analize u opštoj bolnici 2008

Uradjene laboratorijske analize u 2008 ► 885296

- hematoloških 630285
- biohemijskih 255011

Izvršene operacije u opštoj bolnici 2008

Izvršenih operacija u 2008 ► 8897

- Operacija po lekaru 161,7
- Broj operacionih sala 10

5. Epidemiološka situacija

Kretanje zaraznih bolesti prati se na osnovu podataka iz prijavnih kartica oboljenja-smrti od zaraznih bolesti, koje ispunjava lekar koji je utvrdio dijagnozu i koje se dostavljaju epidemiološkoj službi Zavoda za javno zdravlje. Na osnovu podataka iz prijavnih kartica i zbirnih prijavi zaraznih bolesti Odsek za zaraznu epidemiologiju Centra za kontrolu i prevenciju bolesti prati epidemiološku situaciju na području Zapadno-Bačkog okruga i primenjuje adekvatne mere. Jedan primerak prijavnice se zadržava, a jedan se šalje Institutu za javno zdravlje u Novom Sadu.

Na osnovu prijavnih kartica se sačinjavaju sedmodnevni, mesečni i godišnji izveštaji o kretanju zaraznih bolesti. Epidemiolog preduzima odgovarajuće mere po jedinstvenoj stručno - metodološkoj doktrini, komunicira i saraduje sa lokalnim medijima, sredstvima informisanja i tako direktno učestvuje u zdravstvenom vaspitanju i daje doprinos unapređenju i očuvanju zdravlja naroda.

Zbog epidemioloških karakteristika zaraznih bolesti, mogućnosti epidemijskog širenja i težine posledica, Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (Sl.glasnik RS broj 125/2004) su određene zarazne bolesti koje ugrožavaju zdravlje stanovništva Republike Srbije i čije je sprečavanje i suzbijanje od opšteg interesa.

Analiza zaraznih bolesti se prati kontinuirano na teritoriji Zapadno-Bačkog okruga od 2000 godine. Cilj ove analize je identifikacija prioriternih epidemioloških problema, praćenje distribucije bolesti u populaciji, rezultati sprovođenja imunizacije i drugih mera sprečavanja i suzbijanja zaraznih bolesti i unapređenje zdravstvenog stanja stanovništva.

5.1. KRETANJE ZARAZNIH BOLESTI

Tabela 32. Kretanje zaraznih bolesti u Zapadno-Bačkom okrugu 2000 – 2008 godine

Godina	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
2000	2559	1185.18	4	1.86
2001	2022	936.47	7	3.27
2002	2247	1049.94	0	0.00
2003	2023	945.27	5	2.33
2004	1942	907.42	4	1.86
2005	1978	924.22	4	1.86
2006	15130	7069.73	1	0.46
2007	19134	8940.66	5	2.33
2008	23711	11079.34	6	2.80

Tabela 33. Deset najčešćih zaraznih bolesti u Zapadno-Bačkom okrugu u 2008 godini

Red.br	Zarazna bolest	Broj obolelih	Inc/100 000
1.	Pharyngitis streptococcica, J02	12144	5674.47
2.	Tonsilitis streptococcica, J03	6771	3163.85
3.	Infl.vir. non ident., J11	1797	839.97
4.	Varicella, B01	1029	480.81
5.	Pneumonia, J12-J15	891	416.33
6.	Enterocolitis acuta, A04	380	177.56
7.	Diarrhoea causa infectiones, A09	268	125.23
8.	Intoxic.aliment.bact, A05	77	35.98
9.	Scabies, B86	66	30.84
10.	Mononucleosis infectiosa, B27	56	26.17

Od 10 vodećih zaraznih bolesti koje su prijavljivane, na prvom mestu je Pharyngitis streptococcica sa incidencom od 5674.47/100 000 stanovnika. Na drugom mestu je Tonsilitis streptococcica sa incidencom od 3163.85/100 000 stanovnika.

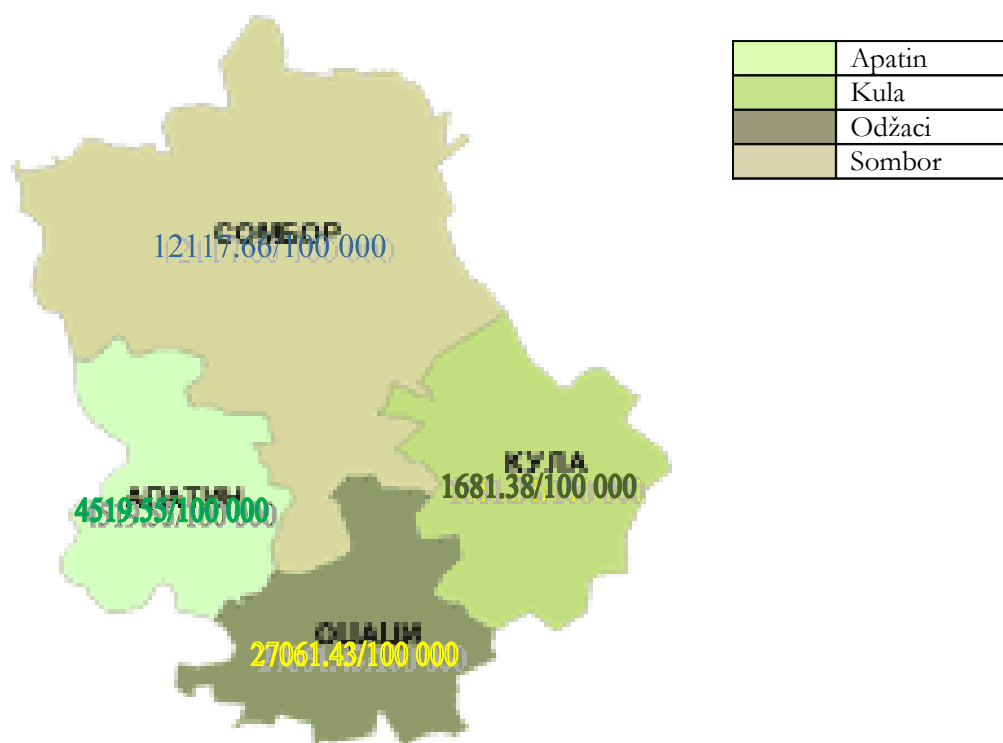
ZARAZNE BOLESTI U 2008 GODINI DISTRIBUCIJA PO OPŠTINAMA

Tabela 34. Distribucija zaraznih bolesti po opštinama u 2008 godini

Opština	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
Apatin	1483	4519.55	1	3.05
Kula	813	1681.38	2	4.14
Odžaci	9629	27061.43	1	2.81
Sombor	11786	12117.66	2	2.06
Zapadnobački okrug	23711	11079.34	6	2.33

Kartogram 1

Legenda :

5.1.1. RESPIRATORNE ZARAZNE BOLESTI

Tabela 35. Kretanje respiratornih zaraznih bolesti u Zapadno-Bačkom okrugu 2000 – 2008 godine

Godina	Broj obolelih	Inc/ 100 000	Broj umrlih	Mt/ 100 000
2000	1446	669.70	0	0.00
2001	1316	609.49	0	0.00
2002	1608	751.36	0	0.00
2003	1418	662.58	0	0.00
2004	1371	640.62	0	0.00
2005	1364	637.33	0	0.00
2006	14438	6746.38	0	0.00
2007	18323	8561.70	0	0.00
2008	22770	10639.64	0	0.00

Tabela 36. Redosled učestalosti pojedinih respiratornih zaraznih bolesti u Zapadno-Bačkom okrugu 2008 godine

Red.br.	Respiratorne zarazne bolesti	Broj obolelih	% učešća
1.	Pharyngitis streptococcica, J02	12144	53.33
2.	Tonsilitis streptococcica, J03	6771	29.74
3.	Infl.vir. non ident., J11	1797	7.89
4.	Varicella, B01	1029	4.52
5.	Pneumonia J12-J15	891	3.91
6.	Ostale respiratorne	138	0.61

Prema redosledu učestalosti na prvom mestu je Pharyng.streptococc. na koju otpada 53.33% respiratornih bolesti a na drugom Tonzilitis Streptococc. sa 29.74% učešća u ukupnom obolevanju od respiratornih bolesti.

RESPIRATORNE ZARAZNE BOLESTI U 2008 GODINI DISTRIBUCIJA PO OPŠTINAMA

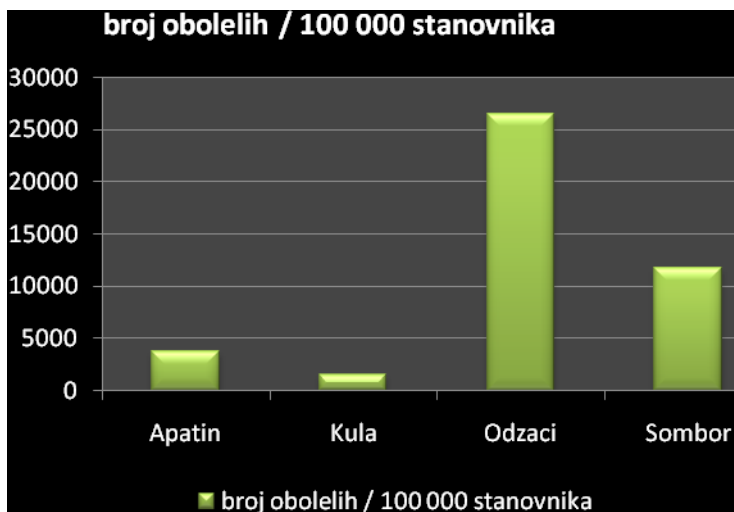
Tabela 37. Distribucija respiratornih zaraznih bolesti po opštinama u 2008 godini

Opština	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
Apatin	1239	3775.94	0	0.00
Kula	725	1499.39	0	0.00
Odžaci	9438	26524.65	0	0.00
Sombor	11368	11687.89	0	0.00
Zapadnobački okrug	23452	10958.31	0	0.00

Kartogram 2

Legenda :

	Apatin
	Kula
	Odžaci
	Sombor

5.1.2. CREVNE ZARAZNE BOLESTI

Tabela 38. Kretanje crevnih zaraznih bolesti u Zapadno-Bačkom okrugu 2000 – 2008. godine

Godina	Broj obolelih	Inc/ 100 000	Broj umrlih	Mt/ 100 000
2000	721	333,92	0	0,00
2001	520	240,83	0	0,00
2002	453	211.67	0	0,00
2003	445	254.65	1	0.46
2004	389	181,76	2	0,93
2005	389	181.76	1	0.46
2006	520	242.97	0	0.00
2007	445	207.93	1	0.46
2008	776	362.60	0	0.00

Incidenca kod crevnih zaraznih bolesti je u toku 2008 godine povećana u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 362.60/100 000 stanovnika. U toku godine nije bilo smrtnih slučajeva prouzrokovanih crevnim zaraznim bolestima.

Tabela 39. Redosled učestalosti pojedinih crevnih zaraznih bolesti u Zapadno –Bačkom okrugu 2008 godine

Red.br.	Creвне zarazne bolesti	Broj obolelih	% učešća
1.	Enterocolitis acuta, A04	381	49.10
2.	Diarrhoea causa infectionis, A09	268	34.54
3.	Intoxic.aliment.bacter. A05	77	9.92
4.	Salmonellosis, A02	25	3.22
5.	Hepatitis A, B15.9	14	1.80
6.	Ostale creвне (A07, A02, A87)	11	1.42

CREVNE ZARAZNE BOLESTI U 2008 GODINI DISTRIBUCIJA PO OPŠTINAMA

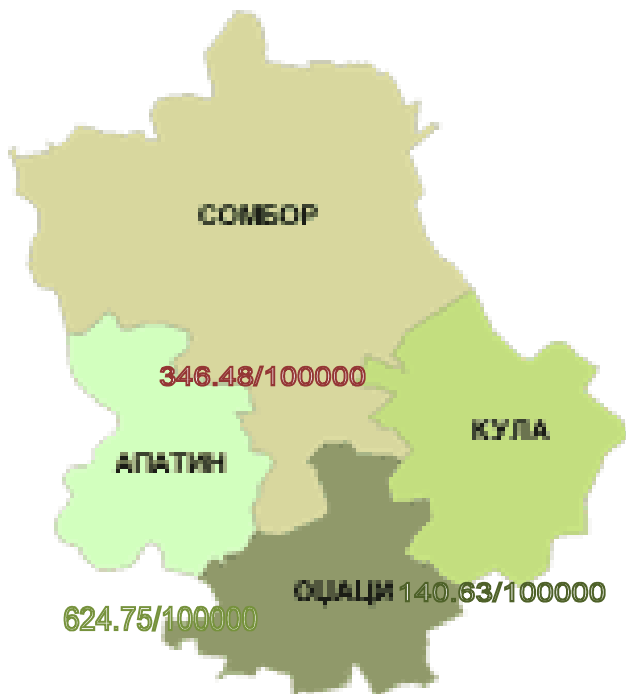
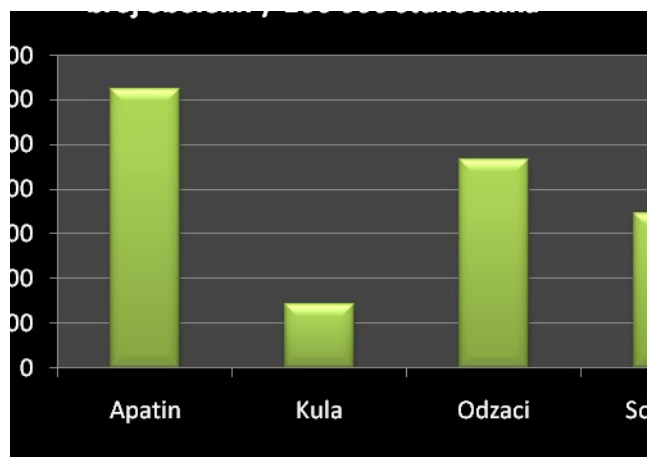
Tabela 40. Distribucija crevnih zaraznih bolesti po opštinama u 2008 godini

Opština	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
Apatin	205	624.75	0	0.00
Kula	68	140.63	0	0.00
Odžaci	166	466.53	0	0.00
Sombor	337	346.48	0	0.00
Zapadnobački okrug	776	362.60	0	0.00

Legenda :

	Apatin
	Kula
	Odžaci
	Sombor

5.1.3. PARAZITARNE BOLESTI

Tabela 41. **466.53/100000** **Kretanje parazitarne bolesti u Zapadno-Bačkom okrugu 2000 – 2008. godine**

Godina	Broj obolelih	Inc/ 100 000	Broj umrlih	Mt/ 100 000
2000	169	78.27	0	0.00
2001	75	34.73	0	0.00
2002	55	25.69	0	0.00
2003	37	17.29	0	0.00
2004	34	15.88	0	0.00
2005	30	14.01	0	0.00
2006	78	36.44	0	0.00
2007	228	106.53	0	0.00
2008	66	30.84	0	0.00

Što se tiče parazitarne bolesti u Zapadno-Bačkom okrugu došlo je do smanjenja incidence u odnosu na prethodnu godinu ali i dalje sa Scabiesom kao dominantnim i jedinim oboljenjem (100% učestća). Incidenca je na nivou 2001. i 2006. godine.

**PARAZITARNE ZARAZNE BOLESTI U 2008. GODINI
DISTRIBUCIJA PO OPŠTINAMA**

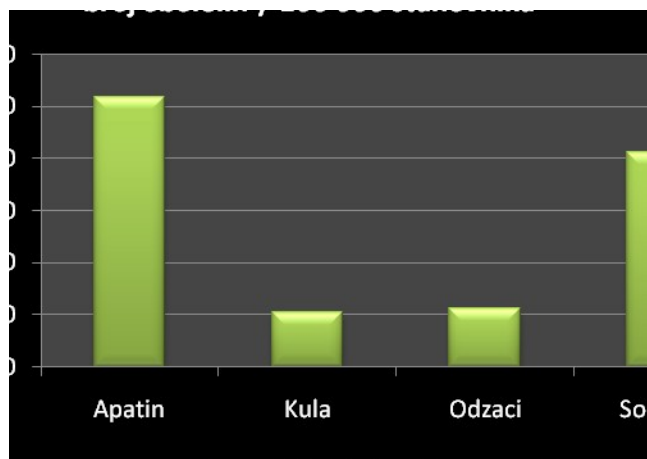
Tabela 42. Distribucija parazitarnih bolesti po opštinama u 2008 godini

Opština	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
Apatin	17	51.81	0	0.00
Kula	5	10.34	0	0.00
Odžaci	4	11.24	0	0.00
Sombor	40	41.12	0	0.00
Zapadnobački okrug	66	30.84	0	0.00

Kartogram 4

Legenda :

	Apatin
	Kula
	Odžaci
	Sombor

39

5.1.4. OSTALE ZARAZNE BOLESTI

Tabela 43. Kretanje ostalih zaraznih bolesti u Zapadno-Bačkom okrugu 2000–2008 godine

Godina	Broj obolelih	Inc/ 100 000	Broj umrlih	Mt/ 100 000
2000	89	41.22	2	0.93
2001	76	35.19	1	0.46
2002	77	35.97	0	0.00
2003	93	43.45	0	0.00
2004	107	48.59	1	0.46
2005	52	24.29	2	0.93
2006	43	20.09	0	0.00
2007	72	33.64	4	1.86
2008	32	14.95	3	1.40

S obzirom da su hepatitis i AIDS od 2008 godine uvršteni u grupu seksualno prenosivih oboljenja i više ne ulaze u sastav grupe ostalih zaraznih bolesti, možemo reći da je upravo to razlog pada incidence.

Tabela 44. Ostale zarazne bolesti u Zapadno-Bačkom okrugu u 2008 godini

Red.br.	Ostale zarazne bolesti	Broj obolelih	% učešća
1.	Septicaemia alia, A41.8	32	100.00

**OSTALE ZARAZNE BOLESTI U 2008. GODINI
DISTRIBUCIJA PO OPŠTINAMA**

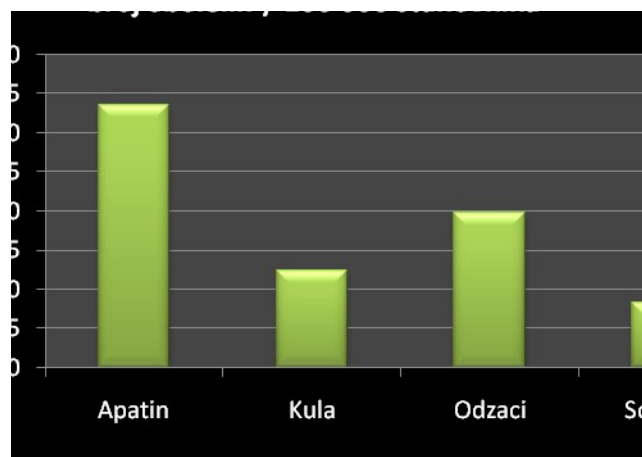
Tabela 45. Distribucija ostalih zaraznih bolesti po opštinama u 2008 godini

Opština	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
Apatin	11	33.52	1	3.05
Kula	6	12.41	0	0.00
Odžaci	7	19.67	1	2.81
Sombor	8	8.23	1	1.03
Zapadnobački okrug	32	14.95	3	1.40

Kartogram 5

Legenda :

	Apatin
	Kula
	Odžaci
	Sombor

8.23/100000

5.1.5. VENERIČNE ZARAZNE BOLESTI

Tabela 46. Kretanje veneričnih zaraznih bolesti u Zapadno-Bačkom okrugu 2000 – 2008 godine

Godina	Broj obolelih	Inc/ 100 000	Broj umrlih	Mt/ 100 000
2000	17	7.87	0	0.00
2001	2	0.92	0	0.00
2002	45	21.02	0	0.00
2003	13	6.07	0	0.00
2004	12	5.60	0	0.00
2005	5	2.33	0	0.00
2006	8	3.73	0	0.00
2007	21	9.81	1	1.03
2008	27	12.62	1	0.46

Od veneričnih bolesti u 2008 godini registruje se Chlamidiasis – genitalna i Syphilis a protekle godine u ovu grupu bolesti uvršteni su hepatitis i AIDS.

41

Tabela 47. Redosled učestalosti pojedinih venričnih zaraznih bolesti u Zapadno-Bačkom okrugu u 2008 godini

Red.br.	Venerične zarazne bolesti	Broj obolelih	% učešća
1.	Chlamydia-sis-genitalna, A56	8	29.63
2.	Hepatitis B chronica sine delta, B18.1	7	25.93
3.	Hepatitis B acuta, B16	6	22.22
4.	Hepatitis C chronica, B18.2	3	11.11
5.	Syphilis	2	7.41
6.	Morbus HIV	1	3.70

VENERIČNE ZARAZNE BOLESTI U 2008 GODINI DISTRIBUCIJA PO OPŠTINAMA

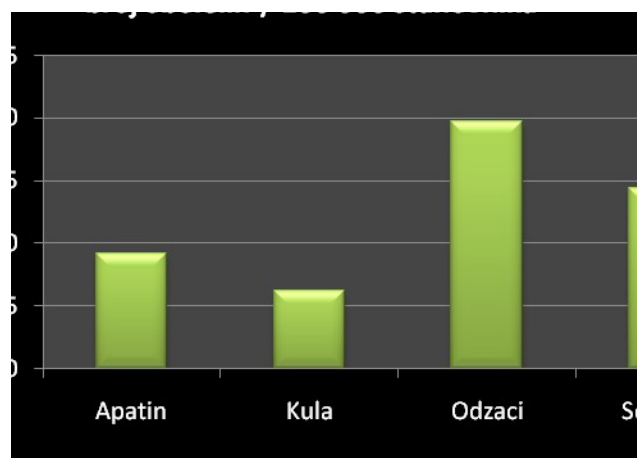
Tabela 48. Distribucija veneričnih zaraznih bolesti po opštinama u 2008 godini

Opština	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
Apatin	3	9.14	0	0.00
Kula	3	6.20	0	0.00
Odžaci	7	19.67	0	0.00
Sombor	14	14.39	1	1.03
Zapadnobački okrug	27	12.62	1	0.46

Kartogram 6

Legenda :

	Apatin
	Kula
	Odžaci
	Sombor

42

14.39/100000

5.1.6. VEKTORSKE BOLESTI

Tabela 49. Kretanje vektorskih bolesti u Zapadno-Bačkom okrugu 2000 – 2008 godine

Godina	Broj obolelih	Inc/ 100 000	Broj umrlih	Mt/ 100 000
2000	2	0,92	0	0,00
2001	6.20/100000	1	0,46	0,00
2002	9	4.20	0	0,00
2003	12	5.61	0	0.00
2004	5	2.33	0	0.00
2005	7	3.27	0	0.00
2006	11	5.13	0	0.00
2007	16	7.47	0	0.00
2008	31	14.48	0	0.00

Od vektorskih bolesti u 2008 godini zastupljen je Morbus Lyme sa učešćem od 100 % u ukupnom obolevanju u grupi vektorskih odnosno transmisivnih bolesti.

VEKTORSKE BOLESTI U 2008 GODINI DISTRIBUCIJA PO OPŠTINAMA

Tabela 50. Distribucija vektorskih bolesti po opštinama u 2008 godini

Opština	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
Apatin	5	15.24	0	0.00
Kula	4	8.27	0	0.00
Odžaci	5	14.05	0	0.00
Sombor	17	17.48	0	0.00
Zapadnobački okrug	31	14.48	0	0.00

Kartogram 7

Legenda :

	Apatin
	Kula
	Odžaci
	Sombor

17.48/100000

5.1.7. ZOOANTROPONOZE

Tabela 51. Kretanje zooantroponoza u Zapadno-Bačkom okrugu 2000 – 2008 godine

Godina	Broj obolelih	Inc/ 100 000	Broj umrlih	Mt/ 100 000
2000	115	53,26	0	0,00
2001	32	14,82	0	0,00
2002	24	10,75	0	0,00
2003	5	2,37	1	0,46
2004	24	11,21	1	0,46
2005	131	61,20	1	0,46
2006	32	14,95	0	0,00
2007	29	13,55	0	0,00
2008	9	4,21	2	0,93

U 2008 godini se nastavlja trend opadanja obolevanja u ovoj grupi zaraznih bolesti sa incidencom od 4.21/100.000 stanovnika.

44

Tabela 52. Redosled učestalosti pojedinih zooantroponoza u Zapadno-Bačkom okrugu u 2008 godini

Red.br.	Zooantroponoze	Broj obolelih	% učešća
1.	Leptospirosis, A27	5	55.56
2.	Toxoplasmosis non specificata, B58	3	33.33
3.	Tetanus, A35	1	11.11

ZOOANTROPONOZE U 2008 GODINI DISTRIBUCIJA PO OPŠTINAMA

Tabela 53. Distribucija zooantroponoza po opštinama u 2008 godini

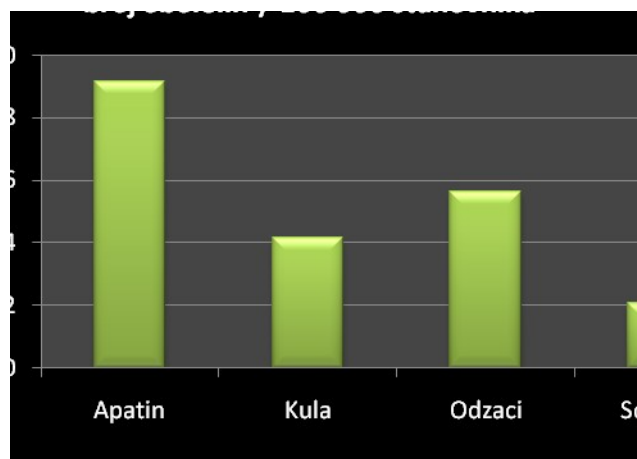
Opština	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000
Apatin	3	9.14	0	0.00

Kula	2	4.14	2	0.93
Odžaci	2	5.62	0	0.00
Sombor	2	2.06	0	0.00
Zapadnobački okrug	9	4.21	2	0.93

Kartogram 8

Legenda :

	Apatin
	Kula
	Odžaci
	Sombor

2.06/100000 Tabela 54. Kretanje zaraznih bolesti u Zapadno-Bačkom okrugu po grupama bolesti u 2008 godini

45

Red.br	Grupa bolesti	Broj obolelih	Učešće u ukupnom oboljevanju u %
1.	Respiratorne bolesti	22770	96.03
2.	Crevne bolesti	776	3.27
3.	Parazitarne bolesti	66	0.28
4.	Ostale bolesti	32	0.14
5.	Venerične bolesti	31	0.13
6.	Zooantroponoze	27	0.11
7.	Vektorske bolesti	9	0.04

9.14/100000

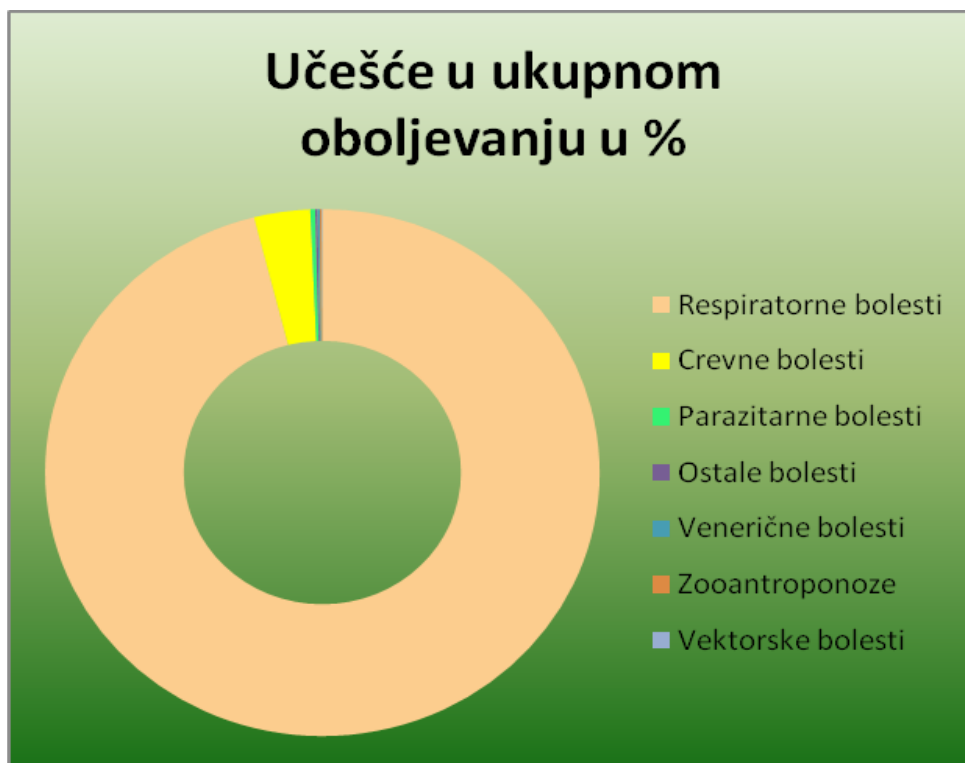
4.14/100000

5.62/100000

Respiratorne bolesti su dominantne sa učešćem od 96.03% a zatim slede crevne zarazne bolesti sa 3.27%. Velika razlika u učestalosti respiratornih u odnosu na druge grupe zaraznih bolesti je zbog zbirnog prijavljivanja zaraznih bolesti u kome su mahom zastupljena oboljenja iz grupe respiratornih bolesti.

Grafikon 14. Kretanje zaraznih bolesti po grupama u 2008 godini

5.1.8. INFLUENZA U ZAPADNO-BAČKOM OKRUGU U PERIODU OD 2000 – 2008 GODINE

Tabela 55. Influenza u Zapadno-Bačkom okrugu 2000-2008 godine

Opština/godina	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Sombor	2181	2469	1	2316	0	0	0	0	1094
Apatin	1588	1132	0	1014	0	0	0	0	350
Kula	1150	686	0	711	0	0	0	0	141

Odžaci	2574	1767	0	1783	0	0	0	0	213
UKUPNO	7493	6054	1	5824	0	0	0	0	3806

U 2008 godini registrovano je 3806 obolelih od Influenze. Slučajevi su zabeleženi u svim opštinama Zapadno-Bačkog okruga.

5.1.9. KLICONOŠTVO

Tabela 56. Kliconošтво u Zapadno-Bačkom okrugu u 2008 godini

Teritorija	Latio HIV		HBsAg latio		Anti-HCV latio	
	Z21.-	Z22.5	Z22.5	Z22.9	Z22.9	Z22.9
Zapadnobački okrug	obol.	umr.	obol.	umr.	obol.	umr.
	1	0	5	0	3	0

5.2. PRIKAZ REGISTROVANIH EPIDEMIJA U ZAPADNO-BAČKOM OKRUGU U 2008 GODINI

1. Epidemija izazvana *Salmonellom Sentfenberg* u Somboru

U periodu od 15.11.200. do 23.08.2008 godine, na teritoriji više opština (6) AP Vojvodine registrovano je 12 slučajeva oboljenja uzrokovanih bakterijom *Salmonella Sentfenberg*. Deset slučajeva je sa teritorije Južno-Bačkog okruga, jedan sa teritorije Sremskog okruga i jedan sa teritorije Zapadno-Bačkog okruga (Sombor).

2. Epidemija *Hepatitis A* u naseljima opštine Kula

Oboljenje je registrovano u Kuli (8), Crvenki (5), Sivcu (2), Ruskom Krsturu (1), ukupno 16 osoba. Klinička slika je bila tipična za oboljenje i njome su dominirali mučnina, povraćanje i ikterus. Incidenca obolevanja iznosi 33.09/100 000 stanovnika.

3. Epidemija *Hepatitis A* u naseljima opštine Sombor,

Oboljenje je registrovano u Čonoplji (3) i Somboru (3), ukupno 6 obolelih osoba. Incidenca obolevanja iznosi 6.17/100 000 stanovnika. Većinu obolelih su činile osobe 20-29 godina. Kliničkom slikom su dominirali mučnina, povraćanje i ikterus. Epidemiološkim ispitivanjem je ustanovljeno da su dve obolele osobe u inkubacionom periodu boravile u Nišu, gde je u toku bila epidemija *Hepatitis A*.

47

4. Epidemija *Diarrhoea et gastroenteritis* u zatvoru u Somboru

U epidemiji zaraznog proliva u zatvoru u Somboru, u periodu od 01.08 – 07.08.2008 godine obolelo je 12 od 110 eksponiranih osoba.

Kliničkom slikom dominirali su proliv i grčevi u stomaku.

Urađen je vanredni sanitarni pregled osoblja zaposlenog u kuhinji, uzorkovani su brisevi radnih površina, pribora i ruku zaposlenih i kontrolni obrok od prethodnog dana.

Laboratorijskom analizom uzetih briseva dokazano je prisustvo brojnih patogenih mikroorganizama (*Staphylococcus* spp, *Bacillus* spp) što ukazuje na propuste u održavanju lične i opšte higijene zaposlenih. Iz koprokulture obolelih nije izolovan patogeni uzročnik.

Epidemija se najverovatnije širila direktnim i indirektnim kontaktima u uslovima neadekvatnog sprovođenja higijenskih mera.

5. **Porodična epidemija *Tuberculosis* u Kuli**

6. **Bolnička epidemija *Diarrhoea et gastroenteritis causa infections*, na Odeljenju ortopedije Zdravstvenog Centra – Dr.R.Simonović - u Somboru**

U intrahospitalnoj epidemiji zaraznog proliva, na Odeljenju ortopedije Zdravstvenog Centra u Somboru, u periodu od 10.07 – 21.07.2008 godine, obolelo je 9 od 29 hospitalizovanih pacijenata.

Kliničkom slikom obolelih dominirali su grčevi u stomaku i proliv. Svi oboleli pacijenti su bili afebrilni. Epidemiološkim ispitivanjem je utvrđeno da je od 9 obolelih pacijenata, 5 pre početka dijareje imalo operaciju.

Na odeljenju su ustanovljeni loši sanitarno-higijenski uslovi. Bakteriološkim pregledom stolica obolelih nisu izolovani patogeni mikroorganizmi. S obzirom da se radi o slabo pokretnim pacijentima, pretpostavljeni put širenja epidemije je kontakt, najverovatnije preko kontaminiranih ruku zaposlenog osoblja i pokretnih pacijenata.

7. **Bolnička epidemija *Septicaemia (cum Serratia marcescens)* na Dečijem odeljenju bolnice u Somboru**

U periodu od 15.01–01.06.2008 godine registrovano je 8 slučajeva primarne sepse uzrokovanih bakterijom *Serratia marcescens*, među 396 pacijenata koji su u tom periodu bili hospitalizovani na dečijem odeljenju Zdravstvenog centra u Somboru.

Ustanovljeni su propusti u higijeni ruku osoblja kao i propusti u aseptičnim procedurama (upotreba višedoznih bočica lekova, neadekvatno čuvanje načetih bočica za naknadnu upotrebu). Izvršeno je uzorkovanje načetih preparata i briseva radnih površina. U uzorcima nisu utvđene bakterije *Serratia marcescens*.

Date su preporuke za izmenu navedenih postupaka. Održano je predavanje za osoblje o epidemiologiji bolničkih infekcija, pravilnoj higijeni ruku u zdravstvenim ustanovama i merama prevencije bolničkih infekcija.

8. **Bolnička epidemija *Pyodermae* na Neonatalnom odeljenju Zdravstvenog Centra Sombor**

U periodu 04.04 – 23.07. 2008 godine registrovano je 16 slučajeva pyodermae uzrokovane *Staphylococcus aureus*-om karakterističnog rezistograma (rezistentan na penicilin i gentamicin), među 617 pacijenata koji su u tom periodu bili hospitalizovani na Odeljenju za neonatologiju.

Epidemiološka služba ZJZ Sombor sprovela je epidemiološki nadzor na odeljenju, uzorkovala briseve nosa i eventualnih kožnih promena na rukama osoba koje dolaze u kontakt sa bebama, kao i bris sapuna kojim se bebe kupaju.

48

Iz brisa nosa kod 4 osobe zaposlene na odeljenju izolovana je bakterija *Staphylococcus aureus*, što ukazuje da je verovatan put širenja infekcije direktni i indirektni kontakt.

Date su preporuke o striktnom pridržavanju preporučenih mera predostrožnosti za kontakt kao put prenosa. I pored svih preporučenih mera epidemija je perzistirala 4 meseca, zbog propusta u dekontaminaciji ruku osoblja i nepridržavanja aseptičnih procedura pri radu.

1. Epidemija izazvana <i>Salmonellom Sentfenberg</i> u Somboru	
mesec	nov. 2007 – avg. 2008
eksponiranih	? osoba
obolelo	12 osoba
hospitalizovano	4 osobe
inkriminisana namirnica	bebi čaj -Zdravlje Leksovac
2. Epidemija <i>Hepatitis A</i> u naseljima opštine Kula	
mesec	12.07.2007-27.03.2008
obolelo	16 osoba
hospitalizovano	16 osoba
3. Epidemija <i>Hepatitis A</i> u naseljima opštine Sombor	
mesec	13.11.2007– 2.12.2007
obolelo	6 osoba
hospitalizovano	6 osoba
4. Epidemija <i>Diarrhoea et gastroenteritis</i> u zatvoru u Somboru	
mesec	avgust
eksponiranih	110 osoba
obolelo	12 osoba
hospitalizovano	0 osoba
5. Porodična epidemija <i>Tuberculosis</i> u Kuli	
mesec	jul - avgust
eksponiranih	6 osoba
obolelo	2 osobe
6. Bolnička epidemija <i>Diarrhoea et gastroenteritis causa infections</i>, na Odeljenju ortopedije Zdravstvenog Centra – Dr.R.Simonović u Somboru	
mesec	jul
eksponiranih	29 osoba
obolelo	9 osoba
7. Bolnička epidemija <i>Septicaemia (cum Serratia marcescens)</i> na Dečijem odeljenju bolnice u Somboru	
mesec	januar - jun
eksponiranih	396 osoba
obolelo	8 osoba
8. Bolnička epidemija <i>Pyodermiae</i> na Neonatalnom odeljenju Zdravstvenog Centra Sombor	
mesec	april - jul
eksponiranih	617 osoba
obolelo	16 osoba

5.3. EVALUACIJA USPEHA IMUNIZACIJE U ZAPADNO-BAČKOM OKRUGU U 2008. GODINI

Centar za kontrolu i prevenciju bolesti Zavoda za javno zdravlje Sombor vrši planiranje, nabavku, transport i distribuciju vakcina na teritoriji Zapadno-Bačkog okruga.

Vakcine i drugi imunoloski preparati transportuju se i čuvaju do upotrebe pod uslovima koje preporučuje proizvođač i uz poštovanje **HLADNOG LANCA**.

U 2008 godini u Zapadno-Bačkom okrugu je postignut visok obuhvat obveznika svim vakcinama. Visok obuhvat se beleži i kod revakcina.

Tabela 58. Obuhvat lica obaveznim imunizacijama u Zapadno-Bačkom okrugu /vakcinacija/

Vakcina	Broj obveznika	Vakcinisani	%
DTP	1543	1491	96.63
OPV	1543	1498	97.08
HB	3605	4065	112.76
MMR	1556	1497	96.21
BCG	1181	1176	99.58
HIB	1543	1461	94.68

Veći broj vakcinisanih protiv Hepatitisa B od broja obveznika posledica je naknadnog vakcinisanja zaostalih generacija koje su propuštene u prethodnim godinama na teritoriji opštine Apatin. Naime, radi se o deci školskog uzrasta, te je na teritoriji opštine Apatin procenat vakcinisanih u 12. godini sa tri doze 248.05%.

Tabela 59. Obuhvat lica obaveznim imunizacijama u Zapadno-Bačkom okrugu u 2008 godini /revakcinacija/

Vakcina	Broj obveznika	Revakcinisani	%
DTP	1556	1513	97.24
DT	1763	1744	98.62
dT	2175	2171	99.82
OPV	5494	5420	98.65
MMR	3825	4828	126.22
TT	10461	3922	37.49

Veći broj revakcinisanih MMR vakcinom posledica je većeg broja zaliha vakcina u Domu zdravlja Apatin sa istekom roka februar/2009 te su zbog toga odlučili obuhvatiti revakcinacijom i školsku decu uzrasta 10 i 11 godina.

RAZLOZI NEIMUNIZOVANJA OBVEZNIKA

U 2008 godini nije izvršena vakcinacija/revakcinacija kod 419 lica ne računajući lica obveznike za revakcinaciju protiv tetanusa koja se sprovodi sa jednom dozom TT vakcine svakih deset godina nakon navršenih 30 godina života. U 75.18% razlozi su nemedicinske prirode a u 24.82% slučajeva razlozi su medicinski.

Tabela 60. Razlozi neimunizovanja obveznika u 2008 godini

Razlozi neimunizovanja	Neimunizovana lica	
	Broj	%
Nemedicinski	315	75.18
Medicinski	104	24.82
UKUPNO	319	100.00

50

Najčešći nemedicinski razlog neimunizovanja je neodazivanje. Zastupljen je sa 86.35% od svih nemedicinskih slučajeva neimunizovanja. Migracije, odnosno promene prebivališta čine 13.65% nemedicinskih slučajeva neimunizovanja.

Tabela 61. Nemedicinski razlozi neimunizovanja obveznika u 2008. godini

Nemedicinski razlozi neimunizovanja	Neimunizovana lica	
	Broj	%
Neodazivanje	272	86.35

Migracija	43	13.65
UKUPNO	315	100.00

Najčešći medicinski razlog neimunizovanja je stanje smanjenog imuniteta. Zastupljen je sa 73.08% svih slučajeva medicinskih razloga neimunizovanja. Sledeći razlog je akutno febrilno stanje sa 9.62%, akutna bolest i alergija na sastojke vakcine sa 5.77% te evolutivna oboljenja nervnog sistema i teža neželjena reakcija na prethodno datu dozu vakcine sa 2.88%.

Tabela 62. Medicinski razlozi neimunizovanja obveznika u 2008 godini

Medicinski razlozi neimunizovanja	Neimunizovana lica	
	Broj	%
Stanje smanjenog imuniteta	76	73.08
Akutno febrilno stanje	10	9.62
Akutna bolest	6	5.77
Alergija na sastojke vakcine	6	5.77
Evolutivna oboljenja nervnog sistema	3	2.88
Teža neželjena reakcija na prethodno datu dozu vakcine	3	2.88
UKUPNO	104	100.00

6. Higijena i humana ekologija

Centar za higijenu i humanu ekologiju svojom delatnošću pokriva oblasti higijene ishrane, školske higijene, komunalne higijene i zaštite životne sredine, kao i laboratorijsku delatnost u okviru sanitarne i ekotoksikološke hemije.

6.1. Higijenska ispravnost vode za piće na području Zapadno-Bačkog okruga 2008

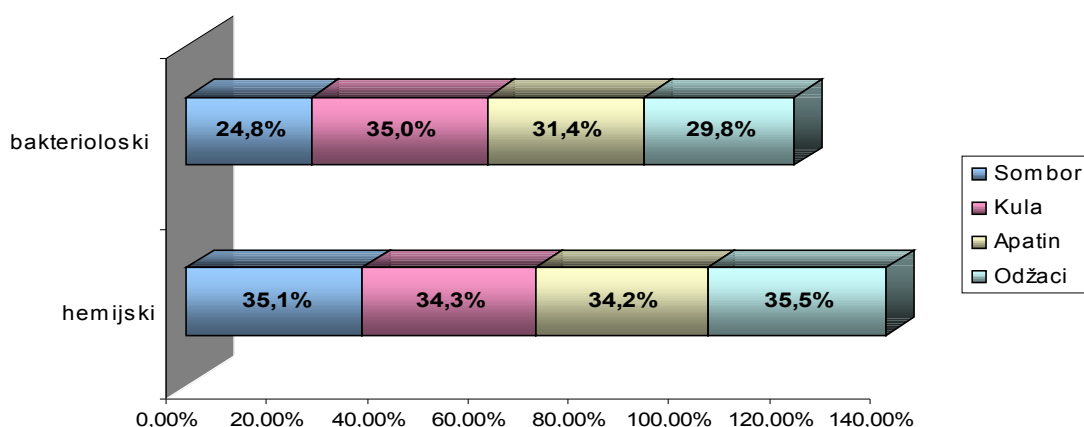
Zapadno-Bački okrug za potrebe vodosnabdevanja koristi podzemnu vodu a sistemi vodosnabdevanja sastoje se iz bunara i vodovodne mreže. Voda se kontroliše iz 37 centralnih vodovoda, od čega u pet centralnih vodovoda postoje sistemi za prečišćavanje vode za piće. Ostali vodovodi koriste sirovu vodu ili je eventualno dezinfikuju hlorom i kao takvu distribuiraju potrošačima. Postrojenja za prečišćavanje vode postoje u naseljenim mestima - Somboru, Bezdanu, Apatinu, Sonti i Odžacima a dezinfekcija vode vrši se hlornim preparatima. Praćenje kvaliteta vode za piće na ovom području vrši se u skladu sa *Pravilnikom o načinu uzimanja uzoraka i metodama za laboratorijsku analizu vode za piće* (Sl.list SFRJ 33/87) i *Pravilnikom o higijenskoj ispravnosti vode za piće* (Sl.list SRJ 42/98). Pravilnikom je definisan i obim ispitivanja, odnosno parametri u okviru programa ispitivanja.

Tokom 2008 godine na analizu je uzeto 6172 uzoraka vode za piće i ovaj broj neznatno je smanjen u odnosu na 2007. Analiziranih uzoraka na mikrobiološku ispravnost bilo je 3175 a na hemijsku 2997. U ukupnom broju uzoraka uzetih na bakteriološko ispitivanje, neodgovarajućih je bilo 28,5% dok je kod uzoraka analiziranih na hemijsku ispravnost udeo neodgovarajućih 34,8%.

Tabela 63. Rezultati ispitivanja mikrobiološke i hemijske ispravnosti vode za piće na području Zapadno-Bačkog okruga 2008

Opština/ Okrug	Broj uzoraka	B a k t e r i o l o š k o				H e m i j s k o		
		Ispitivanih	Neispravnih		Ispitivanih	Neispravnih		
			Broj	%		Broj	%	
Sombor	3105	1610	400	24,8	1495	525	35,1	
Kula	1275	657	230	35,0	618	212	34,3	
Apatin	921	465	146	31,4	456	156	34,2	
Odžaci	871	443	132	29,8	428	152	35,5	
Ukupno	6172	3175	908	28,5	2997	1045	34,8	

Grafikon 15. Udeo bakteriološki i hemijski neispravnih uzoraka vode za piće po opštinama Zapadno-Bačkog okruga 2008

6.2. Zdravstvena ispravnost životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe 2008

Kontrola kvaliteta zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opšte upotrebe obavlja se u saradnji sa sanitarnom inspekcijom. Ovlašćena lica Zavoda za javno zdravlje samostalno vrše uzorkovanje i laboratorijsku obradu na zahtev stranaka, vlasnika objekata za proizvodnju hrane i predmeta opšte upotrebe a ispitivanje kvaliteta i ocena zdravstvene ispravnosti vrši se prema *Zakonu o zdravstvenoj ispravnosti namirnica i predmeta opšte upotrebe* (Sl.list SFRJ 53/91) i važećim Pravilnicima koji iz njega proizilaze. Na

osnovu rezultata analiza daju se potrebne preporuke za otklanjanje uočenih problema, bilo da su u pitanju sirovine ili gotovi proizvodi. Uzorkovanje se vrši u prometu, zanatskoj i industrijskoj proizvodnji. Redovnoj kontroli na mikrobiološku ispravnost podležu i objekti društvene ishrane (predškolski, školski, radnički, bolnički objekti).

U 2008 godini analizirano je 2589 uzoraka namirnica na mikrobiološku ispravnost, pri čemu je broj uzoraka povećan u odnosu na prethodnu godinu za oko 16%. U ukupnom broju uzoraka uzetih na analizu, neodgovarajućih je bilo 231 ili 8,9% a najveći broj neodgovarajućih uzoraka potiče iz zanatske proizvodnje (191). Najčešći uzroci mikrobiološke neispravnosti namirnica bili su: izolovan veći broj mikroorganizama, prisustvo kvasnica i plesni i koagulaza pozitivnih stafilokoka.

Tabela 64. Rezultati ispitivanja mikrobiološke ispravnosti namirnica domaće proizvodnje na području Zapadno-Bačkog okruga 2008

Poreklo namirnice	Broj analiziranih uzoraka	Neodgovarajućih	
		Broj	%
Industrijska proizvodnja	127	9	7,0
Promet	258	31	12,0
Zanatska proizvodnja	2204	191	8,7
Ukupno	2589	231	8,9

Analiziranih uzoraka na hemijsku ispravnost (sastav, organoleptička svojstva i ostalo) bilo je 523, od čega neodgovarajućih 17 ili 3,2%.

Tabela 65. Rezultati ispitivanja hemijske ispravnosti namirnica domaće proizvodnje na području Zapadno-Bačkog okruga 2008

Poreklo namirnice	Broj analiziranih uzoraka	Neodgovarajućih	
		Broj	%
Industrijska proizvodnja	68	2	2,9
Promet	120	5	4,2
Zanatska proizvodnja	335	10	2,9
Ukupno	523	17	3,2

6.3. Higijenska ispravnosti vode u bazenima za kupanje i rekreativnim površinskim vodama

Kontrola kvaliteta bazenskih voda, sanitarno higijenski nadzor bazena za kupanje i plivanje kao i kontrola površinskih voda koje se koriste kao javna kupališta, predstavljaju sastavni deo delatnosti Centra za higijenu u humanu ekologiju. Ovakvom vrstom kontrole na području Zapadno-Bačkog okruga obuhvaćeni su sledeći objekti: zatvoreni i otvoreni bazeni sportskog centra »Soko« iz Sombora, zatvoreni i otvoreni bazeni RC »Junaković« u Apatinu, zatvoreni bazen RC Beždan, otvoreni bazeni u Odžacima, Kuli, Crvenki, Kljajićevu i Karavukovu, kupališta na površinskim vodama »Štrand« na kanalu u Somboru i veštačko jezero »Rodić« u Kuli, jezero »Bački Gračac«, veštačko jezero u Stanišiću, jezero »Provala« u Vajskoj i kupališta »Štrand« u Bogojevu i »Korlatoš« u Beždanu.

53

Posebnu poteškoću u ovoj oblasti stvara činjenica da ne postoji jasna zakonska regulativa u pogledu dozvoljenih vrednosti pojedinih parametara koji se kontrolišu. Raspoloživa zakonska regulativa obuhvata: *Pravilnik o higijenskoj ispravnosti vode za piće Sl.list SRJ 42/98*, *Uredbu o klasifikaciji voda, međudržavnih voda i voda obalnog mora Jugoslavije Sl.list SFRJ 6/78* i *Uredbu o kategorizaciji vodotoka Sl.glasnik SRS 5/68*.

Kvalitet vode u bazenima mora da zadovoljava određene norme u fizičkom, fizičko-hemijskom, hemijskom i bakteriološkom pogledu, jer je od izuzetnog značaja za zdravlje velikog broja korisnika.

Tokom godine ukupno je uzeto 25 uzoraka na mikrobiološku i 26 uzoraka na fizičko-hemijsku ispravnost površinskih voda koje se koriste kao vode za rekreaciju - uzorci vode sa kupališta »Štrand« u Somboru na kanalu Bezdán-Vrbaš i veštačkog jezera »Rodić« u Kuli, Bogojevo »Štrand«, jezero Bački Gračac, veštačko jezero Stanišić, Bezdán »Korlatoš« i jezero »Provala« u Vajskoj. Rezultati ispitivanja analiziranih voda su pokazali da kvalitet vode nije odstupao od kvaliteta propisanog za IIb klasu voda prema *Uredbi o klasifikaciji voda* (Sl.list SFRJ 6/78).

U 2008 godini izvršeno je 137 analiza vode iz bazena za rekreaciju na mikrobiološku ispravnost, od čega 6 uzoraka (4,4%) nije mikrobiološki odgovaralo. Na hemijsku ispravnost iz bazena za rekreaciju analizirano je 44 uzoraka i svi su odgovarali traženim higijenskim zahtevima. Iz bazena za rehabilitaciju analizirano je 43 uzoraka na mikrobiološku ispravnost a neodgovarajućih je bilo 18 (41,9%).

6.4. Kontrola higijenske ispravnosti briseva

Kontrola higijenske ispravnosti briseva sprovodi se u cilju provere primenjivanja higijenskih principa a brisevi se uzimaju u saradnji sa sanitarnom inspekcijom. Kontrolom su obuhvaćene kuhinje i prostorije za pripremu i distribuciju namirnica u predškolskim objektima, osnovnim školama, domovima učenika, specijalnoj školi sa domom »Vuk Karadžić« i domu za decu bez roditeljskog staranja »Mika Antić«, u gerontološkom centru i njegovim objektima na Apatinskom putu i Domu penzionera i u drugim objektima za promet životnih namirnica i zanatskim radnjama koje se bave proizvodnjom životnih namirnica prema zahtevu vlasnika. Kontrola se sprovodi i u zdravstvenim ustanovama. Ukupno je uzeto 1656 briseva. U okviru sprovođenja higijensko-sanitarnog nadzora uzeto je 953 briseva (u predškolskim, školskim, internatskim, studentskim, radničkim i bolničkim restoranima). U opštinama Sombor, Kula, Odžaci i Apatin, neodgovarajućih uzoraka je bilo 26 (2,7%).

6.5. Ispitivanje pokazatelja kvaliteta vazduha

Od pokazatelja kvaliteta vazduha praćena je količina aerosedimenta na jednom mernom mestuu toku 2008 godine.

Tabela 66. Pokazatelji kvaliteta vazduha 2008

mesec	Ukupna kol. sed. mg/m ² /d	Nerastv. mat. mg/m ² /d	pH	Rastv. mat. mg/m ² /d	Kalcijum mg/m ² /d	Sulfati mg/m ² /d	Hloridi mg/m ² /d
januar	101	91	6,8	10	5,3	33,5	3,9
*februar	-	-	-	-	-	-	-
mart	371	302	7,1	70	8,9	27,6	24,6
april	153	93	7,3	60	16,4	42,5	7,7
maj	227	128	7,3	99	11,2	6,1	3,0
jun	354	242	7,4	111	12,4	32,4	20,2
jul	236	96	7,2	140	25,3	51,6	24,8
avgust	122	113	7,4	9	9,4	27,9	9,0
septembar	126	98	6,7	28	9,8	17,0	16,7
oktobar	60	27	6,7	33	9,4	26,1	3,1
novembar	172	146	6,1	26	6,2	7,9	7,8
decembar	164	137	6,5	26	7,0	13,1	5,8

*Tokom februara meseca nije bilo padavina te zbog toga nije urađena analiza sedimenta za ovaj mesec

6.6. Kontrola ispuštanja otpadnih voda

Nadzor u cilju kontrole ispuštanja otpadnih voda izvršen je u 6 industrijskih objekata i popunjeni Anketni upitnici o otpadnim vodama industrije. Na osnovu rezultata fizičko-hemijskih i mikrobioloških ispitivanja date su potrebne preporuke za navedene industrijske objekte.

AD »SUNCE« - prehrambena industrija čiji su finalni proizvodi: ulje, margarin i majonez. Za preradu sirovine koriste se hemikalije: natrijum hidroksid, sumporna kiselina, fosforna kiselina, limunska kiselina i aditivi. Fabrika ima uređaj za prečišćavanje otpadnih voda i to: taložni bazen i prečištač sa filterom od frakcionog šljunka i aktivnog uglja uz doziranje vazduha. Osim osnovnih parametara koji se kontrolišu prema Pravilniku o načinu i minimalnom broju ispitivanja kvaliteta otpadnih voda (Sl.glasnik SRS br. 47/83 i 13/84), potrebno je kontrolisati i karakteristične parametre i to: ulja i masti, ukupni fosfor, ukupni azot, "p" i "m" alkalitet, "p" i "m" aciditet, sulfate i sintetička sredstva za pranje.

AD »SOMBOLED« - prehrambena industrija koja vrši preradu i konzervisanje mleka. U toku tehnološkog procesa od hemikalija se koriste kiseline i deterđenti. Nakon tretmana, otpadne vode se odvođe javnom kanalizacionom mrežom do uređaja za prečišćavanje otpadnih voda (dalje UPOV). U ovim otpadnim vodama se očekuje visok sadržaj belančevina, masti, mlečnog šećera, kiselina reakcija, BPK 5.

Rezultati i preporuke

Otpadna voda **AD »SOMBOLED«** sadrži veću količinu suspendovane materije, ukupan fosfor, etarski ekstrakt kao i neodgovarajuće vrednosti BPK5 i HPK. Potrebno je u predtretmanu efikasnije uraditi taloženje dodavanjem sredstava za koagulaciju i odvajanje materija rastvorljivih u etru kako bi bile zadovoljene opšte prihvaćene norme za upuštanje otpadnih voda u javnu kanalizaciju.

DPP »PROTEINKA« vrši preradu konfiskata a kao finalni proizvod nastaje koštano brašno, tehnička mast i dehidrisana masa. Upotrebljena voda se kanališe u primarni prečištač gde se odstranjuju masnoće i dalje se kanalizacionim cevima odvođe na UPOV. Osim opštih parametara koji se ispituju u otpadnim vodama potrebno je kontrolisati sadržaj masti i ulja, ukupni fosfor, ukupni azot, alkalitet "p" i "m".

Rezultati i preporuke

Ispitivani parametri otpadnih voda **DPP »PROTEINKA«** - sadrži veću količinu etarskog ekstrakta. Potrebno je izvršiti odvajanje materija rastvorljivih u etru kako bi bile zadovoljene opšte prihvaćene norme za upuštanje otpadnih voda u javnu kanalizaciju.

MPI HK »BANE« AD, Fabrika tri - metalopreradivačka industrija koja u tehnološkom postupku proizvodnje koristi kiseline: sumpornu, sonu i azotnu a od baza: natrijumhidroksid i natrijum karbonat. Upotrebljene vode u postupku galvanizacije se odvođe na uređaj za prečišćavanje gde se vrši dekontaminacija cijanida, redukcija šestovalentnog hroma u trovalentni i neutralizacija. Karakteristični parametri za kontrolu ovih otpadnih voda su: nikal, hrom, bakar, cink, cijanidi.

Rezultati i preporuke

Otpadna voda **MPI HK »BANE« AD**, fabrika tri, sadrži veću količinu hlorida, sulfata i povećan je pH i ukupna tvrdoća. Potrebno je izvršiti neutralizaciju i precipitaciju kako bi bile zadovoljene opšte prihvaćene norme za upuštanje otpadnih voda u javnu kanalizaciju.

FABRIKA AKUMULATORA SOMBOR u svom tehnološkom procesu produkuje akumulatore kao finalni proizvod. Od sirovina koristi olovo a od hemijskih supstanci sumpornu kiselinu. Voda upotrebljena u tehnološkom procesu se prečišćava i to metodom neutralizacije vode opterećene sa sumpornom kiselinom i taloženjem. Prečišćena voda se putem kanalizacionih cevi uliva u lagunu lociranu u krugu fabrike. Osim fizičko-hemijskih parametara, potrebno je kontrolisati i olovo.

Rezultati i preporuke

Otpadna voda **FABRIKA AKUMULATORA SOMBOR**, sadrži veću koncentraciju olova. Potrebno je izvršiti precipitaciju kako bi bile zadovoljene opšte prihvaćene norme za upuštanje otpadnih voda u javnu kanalizaciju.

6.7. Školska higijena

Kontrola zdravstvene ispravnosti namirnica sprovedena je u ustanovama za kolektivnu ishranu predškolske i školske dece gde je uzeto 169 uzoraka namirnica na mikrobiološku ispravnost (neodgovarajućih 4 ili 2,4%) i 637 briseva površina, pribora i posuđa iz školskih i predškolskih kuhinja (neodgovarajućih 14 ili 2,2%).

6.8. Aktivnosti na polju javnog zdravstva

Centar je aktivno učestvovao u realizaciji projekata od nacionalnog interesa iz oblasti prevencije HNO zajedno sa Domom zdravlja, te je tokom godine raznim aktivnostima i manifestacijama obeležio važne ekološke datume, kako na radiju tako i u novinama svih informativnih centara na okrugu, sporovodeći zdravstveno vaspitni i edukativni plan. Aktivna saradnja ostvarena je sa Nevladinim organizacijama, SLD-om, stručnim i naučnim društvima i to putem radionica, tribina, stručnih sastanaka, sekcija, konsultativnih sastanaka i seminara, uključujući i one na međunarodnom nivou. Zdravstveno vaspitni rad i edukacija građanstva kontinuirano se sprovodila kroz saradnju sa MAS medijima: intrvjui za Informativne centre (radija, novine, TV).

Projektne aktivnosti

U saradnji sa NVO »Beli golub« iz Bačkog Monoštora a u okviru Dekade Roma (2005-2015), Zavod za javno zdravlje u Somboru konkurisao je i po treći put dobio sredstva od Ministarstva zdravlja Republike Srbije kojim se finansiraju projekti koji se odnose na očuvanje i unapredjenje zdravlja Roma. Odobreni projekat se realizuje tokom 2009 godine pod nazivom »Procena stanja i stvaranje bezbednog okruženja u romskom naselju »Čerga-Deronje«. Projekat ima za cilj procenu i unapredjenje higijensko-epidemiološke situacije u romskom naselju Čerga u Deronjama.

6.9. Delatnosti na polju dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije

Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija su posebne preventivne mere koje su obavezne »Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti« (Sl.list SRJ 11/04) a obavljaju se u skladu sa »Odlukom o uslovima koja moraju ispunjavati lica i preduzetnici za obavljanje dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije« (Sl.list SRJ 27/97). Mere se sprovode kontinuirano i po epidemiološkim indikacijama. Za što uspešniju realizaciju navedenih mera DDD služba saraduje sa ostalim službama zdravstvenih i radnih organizacija kao i sa službom sanitarne inspekcije. Sektor DDD sprovodi svoje aktivnosti u svim opštinama Zapadno-Bačkog okruga.

Tabela 67. Sprovedene mere dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije u Zapadno-Bačkom okrugu 2008

Vrsta mere	Prostor-objekat	Broj
DEZINFEKCIJA	Dezinfekcija prostora orošavanjem	5
	Dezinfekcija lokalnih vodovoda	6
	Dezinfekcija kućnih vodovoda	5
	Dezinfekcija javnih bušenih bunara	3
	Dezinfekcija centralnog vodovoda	5
	Dezinfekcija i čišćenje hidrofora	0
	Dezinfekcija bazena za kupanje	0
Vrsta mere	Prostor-objekat	Broj
DEZINSEKCIJA	Dezinsekcija objekata	49
	Dezinsekcija prostora	6
Vrsta mere	Prostor-objekat	Broj
DERATIZACIJA	Deratizacija objekata	26
	Deratizacija otvorenog prostora	3

56

7. Mikrobiološka dijagnostika

Mikrobiološka laboratorija Zavoda za javno zdravlje u Somboru je moderno opremljena i osposobljena tehnički i kadrovski da zadovolji potrebe mikrobiološke dijagnostike i jedina je **javno-zdravstvena mikrobiološka laboratorija** u Zapadno-Bačkom okrugu. Centar za mikrobiologiju obavlja delatnost u oblasti sanitarne i kliničke mikrobiologije (koju čine bakteriologija, parazitologija i imunoserologija).

Laboratorija je sertifikovana po 9001 standardu i ima uvedenu internu i eksternu kontrolu kvaliteta a u pripremi je i akreditacija po 17025 standardu.

Mikrobiološka laboratorija je u toku 2008 godine **obnovila sertifikat ISO 9001 i postigla odlične rezultate u eksternoj kontroli kvaliteta** koju je sproveo nemački provajder (Instand), gde je imala **100% tačnost rezultata**.

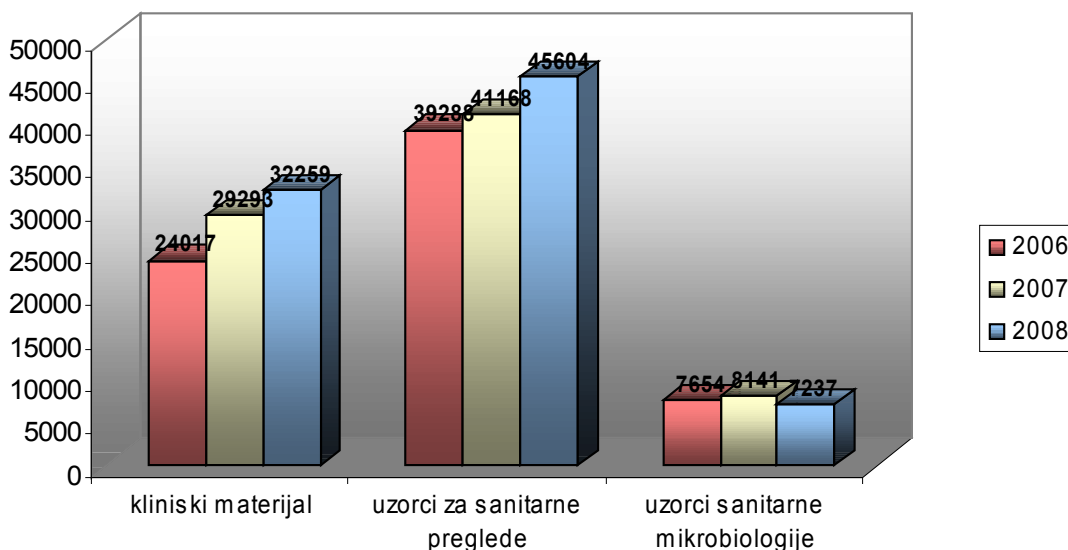
U toku maja meseca, laboratorija je dobila rešenje Ministarstva zdravlja RS o proglašenju za **NACIONALNU REFERENTNU LABORATORIJU ZA MENINGOKOK I HEMOFILUS**. U prvih 6 meseci 2008 godine rasporedjena je oprema iz II tendera Ministarstva zdravlja i EU za Referentne laboratorije (oprema za mol.dijagnostiku: PCR i gel elektroforeza, UV jedinica) freezer na -80 i -20, CO2 inkubator, mikroskopi i dr.

U protekloj godini laboratorija je obavljala sve bakteriološke, imunoserološke i parazitološke analize bolesničkog i drugog materijala. Prema zakonskim propisima i standardnim metodama sprovode se sanitarno-bakteriološka ispitivanja voda (pijaćih, otpadnih, rečnih, kanalskih, voda iz bazena i dr.), životnih namirnica, radnih površina, vazduha, radnih prostorija, kao i sterilnost hirurškog i sanitetskog materijala, infuzionih rastvora i biološka kontrola sterilizatora i autoklava (ATCC sojevima).

7.1. Analiza rezultata

Tokom 2008 godine u mikrobiološkoj laboratoriji obradjeno je **85100 uzoraka**, od toga **32259 kliničkih materijala**, **45604 uzoraka za sanitarne preglede** i **7237 uzoraka sanitarne mikrobiologije**. U poredjenju sa 2007, broj analiziranih uzoraka povećan je za 8%. Mikrobiološka laboratorija obradjuje uzorke i iz privatnih specijalističkih ambulanti sa kojima ima ugovor.

Grafikon 16. Odnos broja uradjenih analiza po vrstama 2006 – 2008

Tabela 68. Rezultati uradjenih analiza u mikrobiološkoj laboratoriji 2008

Vrsta materijala	Ugovoreno	Ostali korisnici
Krv (hemokultura)	0	1702 (bolnica)
Krv (serologija)	2882	1399 (bolnica i ost. korisnici)
Likvor	0	48 (bolnica)
Feces (koprokultura, parazitologija)	1161	741 (bolnica i ost. korisnici) 15308 (sistematski pregledi)

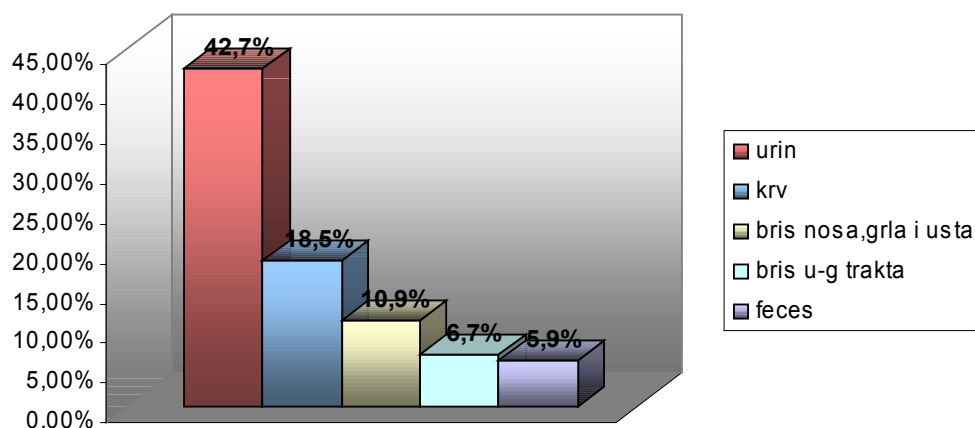
Sputum i bris bronha	27	503
Urin	10340	3447
Eksudat, transudat, primarno sterilne tečnosti	0	15 (bolnica)
Gnoj	0	0
Bris nosa, grla i usta	3158	372 (bolnica i ost.korisnici) 30296 (sistematski pregledi)
Bris uha, oka	490	96 (bolnica i ost. korisnici)
Bris kože, rane	162	754 (bolnica i ost. korisnici)
Bris urogenit. trakta	2045	122 (bolnica i ost. korisnici)
Drugo (spermokultura)	776	102 (bolnica i ost. korisnici)
Pregled urina i sputuma na TBC	0*	0*
Pregled na Chl. trachomatis	454	24
Dijagnostika urog. mikoplazmi	373	28
ELISA (HIV,HbsAg,antiHCV, Borrelia IgM,IgG, Toxoplasma IgM,IgG	955	83
UKUPNO	22823	55040

*Dijagnostika TBC-a prebačena je u NOVOFORMLJENU REGIONALNU LABORATORIJU za TBC II nivoa, koja je smeštena na grudnom odeljenju Opšte bolnice Sombor, prema programu (KONTROLA TBC U SRBIJI) koji je sprovelo Ministarstvo zdravlja RS

7.1.1. Rezultati analiza kliničkog materijala 2008

Od ukupnog broja uzoraka kliničkog materijala (32259), najviše je bilo urina (13787), zatim krvi (5983) i briseva nosa, grla i usta (3530).

Grafikon 17. Vrste kliničkog materijala prema učestalosti 2008

Praćenje rezistencije mikroorganizama u bolničkoj sredini 2008

U okviru redovne delatnosti mikrobiološke laboratorije kontinuirano se detektuje i prati pojava multirezistentnih bakterija, najčešćih izazivača bolničkih infekcija, što je aktivnost u okviru programa od opšteg interesai to:

1. *Staphylococcus aureus meticilin R (MRSA)* – 14 izolata

- HIRURGIJA – 2 izolata (bris rane)
- ORTOPEDIJA – 3 izolata (bris rane)
- INTERNO – 1 izolat (rana)
- ITA – 3 izolata (bris rane 1, bronholavat 2)
- MAKSILOFACIJALNA – 1 izolat
- PEDIJARIJA – 3 izolata (bris konjunktive 2, grlo/nos 1)
- INFEKTIVNO – 1 izolat (krv)

2. *Enterococcus vankomicin R (VRE)* – nije bilo izolata

3. *Streptococcus pneumoniae penicilin R (PRSP)* – nije bilo izolata

4. *Acinetobacter baumannii, Pseudomonas aeruginosa (MDR)* – 27 izolata

Acinetobacter baumannii 18 (MDRAB)

- ITA – 10 izolata (rana 2, «brush» 2, hemokultura 4, sputum 1, urin 1)
- GRUDNO – 1 izolat («brush»)
- INFEKTIVNO – 2 izolata (rana)
- HIRURGIJA – 4 izolata (rana)
- INTERNO – 1 izolat (grlo/nos)

Pseudomonas aeruginosa 9

- INFEKTIVNO – 1 izolat (rana)
- NEUROLOGIJA – 2 izolata (rana)
- HIRURGIJA – 1 izolat (rana)
- ITA – 4 izolata (rana)

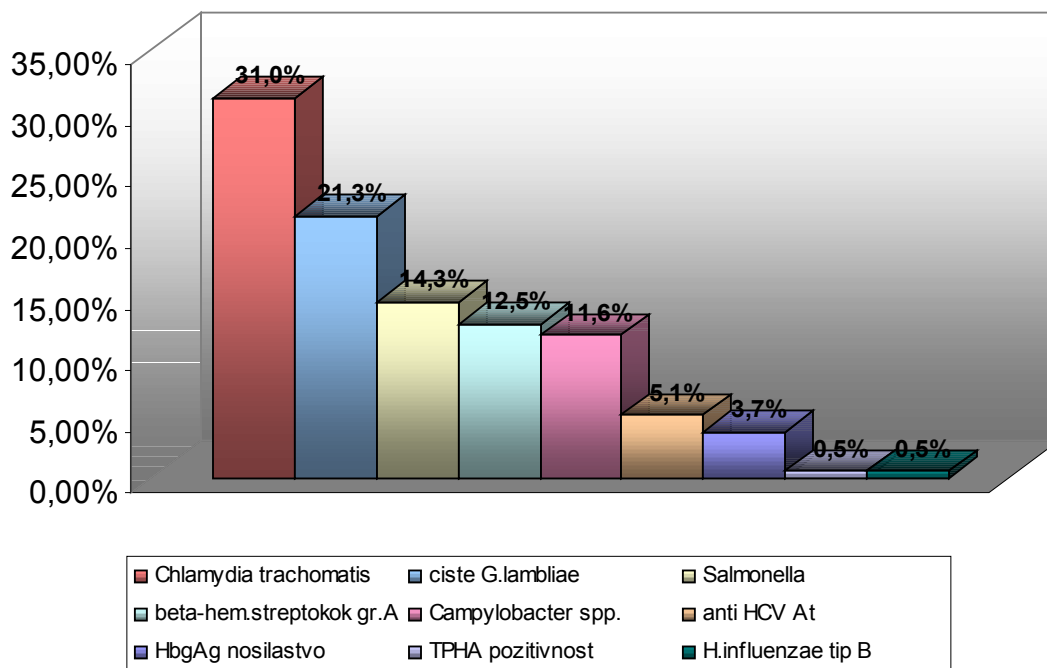
Ovi sojevi su rezistentni na više grupa AB uključujući i karbapeneme a nekada i na sve dostupne i registrovane AB u našoj zemlji.

Detekcija i registracija pojave ESBL + sojeva u bolničkoj sredini

Mikrobiološka laboratorija redovno detektuje i registruje pojavu ESBL + sojeva u bolničkoj sredini, po odeljenjima opšte bolnice. U 2008 godini ukupno je bilo 83 izolata, od toga najviše **Proteus mirabilis** (34 izolata ili 41,0%), **Klebsiella pneumoniae** (29 izolata ili 34,9%) i **E.coli** (20 izolata ili 24,1%). ESBL + sojevi su rezistentni na sve beta-laktamske antibiotike, izuzev karbapenema. Najviše izolata Proteus mirabilisa bilo je iz urina (47,0%) i rana (32,3%). Klebsiella pneumoniae najčešće je izolovana iz urina (65,5%) i sputuma (13,8%) dok je E.coli većinom izolovana iz urina (65,0%).

Obavezne prijave laboratorijskih izolata u 2008

Od izolata koji se obavezno prijavljuju prema zakonu najučestalija je Chlamydia trachomatis (67) a zatim ciste G. lamblia (46) i Salmonella (31).

Izolati iz hemokultura u 2008

U 2008 godini utrošeno je 1906 bočica (hemokulture, primarno sterilne tečnosti, likvori, infuzioni rastvori, dijalizne tečnosti). Od toga, signal pozitivnosti dalo je 338 (17,7%). Od mikroorganizama koji su izolovani iz hemokultura tokom 2008 godine, Staphylococcus spp. (koagulaza negativan) čini 38,1%.

Tabela 69. Pozitivni izolati hemokultura u 2008

Vrsta izolata	Broj	%
Staphylococcus spp.(koagulaza negativan)	48	38,1
Acinetobacter baumannii/calcoeticus	10	7,9
Serratia marcescens	9	7,1
Proteus mirabilis	7	5,5
Klebsiella pneumoniae	7	5,5
Staphylococcus aureus	5	4,0
Enterococcus faecium	4	3,2
Pseudomonas aeruginosa	4	3,2
Corynebacterium spp.(difteroidi)	3	2,4
Candida albicans	3	2,4
Gram-anaerobni štapići	3	2,4
Enterobacter cloacae	2	1,6
Escherichia coli	2	1,6
Citrobacter freundii	2	1,6
Ostalo	17	13,5
UKUPNO	126	100

U 2008 godini bilo je ukupno 31 primoizolata salmonela, od kojih je najučestalija Salmonella Enteritidis sa 74,2% a potom sledi Salmonella Senftenberg sa 6,4%.

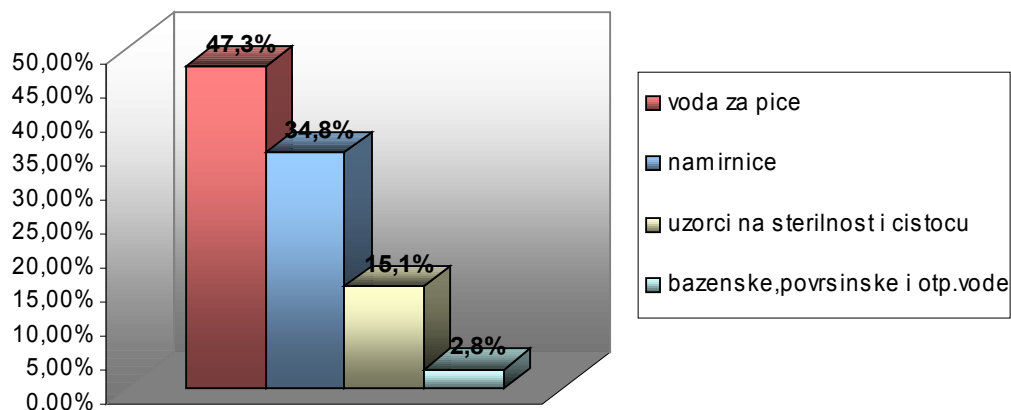
Struktura primoizolata Salmonella je sledeća:

- Salmonella Enteritidis 23
- Salmonella Senftenberg 2
- Salmonella Typhimurium 1
- Salmonella Essen 1
- Salmonella Paratyphi B d-tartarat pozitivan s.Java 1
- Salmonella gr B (Salmonella enterica subs.enterica) 1
- Salmonella Coeln 1
- Salmonella Thompson 1

7.1.2. Sanitarna mikrobiologija

Na odseku za sanitarnu mikrobiologiju obradjeno je tokom godine 7237 uzoraka, od toga, uzoraka vode za piće - 3424, namirnica - 2518, uzoraka na sterilnost, čistoću i upotrebljivost - 1089 i bazenskih, površinskih i otpadnih voda - 206.

Grafikon 19. Uzorci sanitarne mikrobiologije prema učestalosti

Kada su u pitanju namirnice, najviše analiziranih uzoraka odnosi se na meso i mesne preradjevine (31,8%), sladoled (10,3%) i kolače (4,1%). Od 1089 uzoraka na sterilnost, čistoću i upotrebljivost, najviše je bilo briseva na čistoću (64,4%) i kontrola sterilizatora i autoklava (23,4%).

Vrsta materijala	Broj	%
NAMIRNICE		
Meso i mesne preradjevine	800	31,8
Sladoled	259	10,3
Kolači	103	4,1
Mleko i mlečni proizvodi	71	2,8
Veštačka pića	69	2,7
Konzerve trajne	10	0,4
Jaja i jaja u prahu	2	0,1
Ostale namirnice	1204	47,8
UKUPNO	2518	100
VODE ZA PIĆE		
Vode za piće	3424	100
BAZENSKE, POVRŠINSKE I OTPADNE VODE		
Bazeni	180	87,4
Površinske i otpadne vode	26	12,6
UKUPNO	206	100
UZORCI NA STERILNOST, ČISTOĆU I UPOTREBLJIVOST		
Brisevi na čistoću	701	64,4
Kontrola sterilizatora i autoklava	255	23,4
Rastvori	84	7,7
Kontrola vazduha	37	3,4
Sanitarni i hir.materijal na sterilnost	12	1,1
UKUPNO	1089	100

7.1.3. Kontrola tuberkuloze

Mikrobiološka laboratorija uključena je u Projekat »Kontrola tuberkuloze u Srbiji« - Globalni fond. U toku 2006 godine objedinjena je dijagnostika TBC na celom Zapadno-Bačkom okrugu i formirana regionalna laboratorija drugog nivoa.

Rezultati u 2007

Broj stanovnika. 200.915

Stopa na 100.000: 34

Dispanzeri: Sombor(okružni),Apatin,Kula,Odžaci

Ukupno oboleli u 2007 podeljeni na osnovu podataka o prethodnom lečenju:

UKUPNO – 69

novooboleli – 62

recidivi – 6

lečenje nakon neuspeha – 0

lečenje nakon prekida – 0

drugi ponovo lečeni – 1

bez podataka o prethodnom lečenju – 0

Tabela 71. Svi oboleli u 2007 po dobnim grupama, polu i rezultatima kultivacije

pol/dob	0-4	5-14	15-18	19-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	nep.	ukup.
muški	0	0	0	1	4	4	12	5	8	0	34
ženski	0	2	0	0	5	6	4	5	12	0	34
nep.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
ukupno	0	2	0	1	9	10	16	11	20	0	69

Svi oboleli po rezultatima kultivacije:

UKUPNO - 69

kultura pozitivni – 43

kultura negativni – 18

kultura nije radjena- 5

nepoznati rezultati – 3

8. Z a k l j u č c i

Vitalno-demografska statistika

► Osnovno obeležje demografskog razvoja predstavlja stalno opadanje broja živorođene dece do nivoa koji predstavlja kritičnu tačku prirodne obnove stanovništva i glavni je uzrok izrazitog starenja našeg stanovništva.

► Stopa nataliteta opala je na 7,5/1000 stanovnika, dok opšta stopa mortaliteta ima vrednost od 16,1/1000. Kao rezultanta radjanja i umiranja, dostignut je rekord u obimu negativnog prirodnog priraštaja (-8,7/1000).

Morbiditetna statistika

► U strukturi vanbolničkog i bolničkog morbiditeta nema značajnijih izmena u proteklih nekoliko godina, pa se nastavlja dominacija hroničnih nezaraznih bolesti: bolesti sistema za disanje, bolesti sistema krvotoka, bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva, duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja, bolesti sistema za varenje, bolesti mokraćno-polnog sistema

Mortalitetna statistika

► Dominantan uzrok smrti našeg stanovništva predstavljaju bolesti sistema krvotoka sa učešćem od 51,8% u ukupnom broju umrlih. Oboljenja iz podgrupe „druge bolesti srca“ (kardiomiopatije, srčana insuficijencija, poremećaji srčanog ritma) dominiraju kao vodeći uzroci smrti u okviru ove grupe bolesti sa udelom od 46,2%. Na drugom mestu vodećih uzroka smrti su tumori sa učešćem od 21,6%. Kao vodeći uzroci smrti, kod muškaraca dominiraju maligni tumori traheje, bronha i pluća (29,7%) i tumori kolona i rektuma (17%), dok kod žena, najveći značaj imaju maligni tumori traheje, bronha i pluća (15,5%), tumori kolona i rektuma (15,5%) i tumori dojke (14,4%). Prema obimu zastupljenosti sledi grupa simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi na trećem mestu sa udelom od 11,2%, dok bolesti sistema za disanje zauzimaju četvrto mesto sa učešćem od 4,0%. Na petom mestu vodećih uzroka smrti nalazi se grupa povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora sa 3,5%.

Organizacija, kadrovi, rad i korišćenje zdravstvene zaštite

► Mrežu zdravstvenih ustanova na području okruga čine Opšta bolnica u Somboru, DZ Sombor, DZ Kula, DZ Odžaci (sa vanbolničkim stacionarom za plućne bolesti i TBC), DZ Apatin, RRC "Banja Junaković", Apoteka "Narodna" i Zavod za javno zdravlje u Somboru.

► U zdravstvenim ustanovama Zapadno-Bačkog okruga zaposleno je 1849 zdravstvenih radnika i saradnika i 676 nemedicinskih radnika. Od ukupnog broja zdravstvenih radnika, zaposlenih sa visokom stručnom spremom ima 28,2%, sa višom 6,7% i sa srednjom 65,1%.

► Broj poseta koji je registrovan u službama primarne zdravstvene zaštite Zapadno-Bačkog okruga, povećan je u odnosu na prethodnu godinu u službama medicine rada, zdravstvene zaštite školske dece i zdravstvene zaštite žena. Ostvarenih poseta po 1 stanovniku bilo je: u službi opšte medicine 4,4, medicine rada 1,2, u službi za zdravstvenu zaštitu dece 6,4, školske dece i omladine 3,0 i žena 0,4.

Posteljni kapaciteti

► Zdravstvene ustanove na području okruga obezbeđuju ukupno 1027 postelja, pri čemu broj postelja na 1000 stanovnika iznosi 5,1.

- ▶ Opšta bolnica u Somboru raspolaže sa 732 postelja. Na jednog lekara dolazi 4,2 a na jednu sestru/tehničara 1,2 postelja. Iskorišćenost postelnog fonda za bolnicu u celini iznosi 71,5%.
- ▶ Vanbolnički stacionar za plućne bolesti i TBC ima 25 postelja, pri čemu na jednog lekara dolazi 12,5 a na jednog tehničara 2,1 postelja. Posteljni fond iskorišćen je u obimu od 75,4%.
- ▶ Banja Junaković raspolaže sa 270 postelja. Broj postelja po jednom lekaru iznosi 45 a po jednom tehničaru 8,4. Iskorišćenost postelnog fonda je na nivou od 36,7%.

Higijensko-epidemiološka situacija

- ▶ U Zapadno-Bačkom okrugu u 2008 godini prijavljeno je ukupno 23711 slučajeva zaraznih bolesti. U 6 slučajeva ova oboljenja su imala smrtni ishod. Incidenca u 2008 godini iznosi 11079.34/100.000 stanovnika i u odnosu na prethodnu godinu beleži porast za 24%.
- ▶ Mortalitet od zaraznih bolesti u Zapadno-Bačkom okrugu iznosi 2.80/100 000 stanovnika.
- ▶ U 2008 godini otkriveno je 8 epidemija zaraznih bolesti na području okruga, od čega 3 epidemije u intrahospitalnim uslovima, što znači da približno 37.5% epidemija otpada na bolničke epidemije.
- ▶ U strukturi zaraznih bolesti dominirale su respiratorne infekcije sa učešćem od 96.03%. Vodeća oboljenja ove grupe su: Pharyngitis streptococcica, Tonsilitis streptococcica, Infl.vir. non ident, Varicella i Pneumonia. Crevne zarazne bolesti nalaze se na drugom mestu sa učešćem od 3.27%, pri čemu se u ovoj grupi zaraznih bolesti najčešće javljaju Enterocolitis acuta i Diarrhoea causa infections. Parazitarne bolesti zauzimaju treće mesto sa učešćem od 0.28% u ukupnom obolevanju i sa Scabies-om kao jedinim prijavljenim oboljenjem. U grupi ostalih zaraznih bolesti koje se nalaze na četvrtom mestu sa 0.14% u 2008 godini prijavljuje se jedino Septicaemia. Iz ove grupe izdvojeni su protekle godine hepatitisi i AIDS i uvršteni u grupu seksualno prenosivih bolesti. U 2008 godini beleže se 3 smrtna slučaja (Septicaemia). Grupa veneričnih bolesti nalazi se na petom mestu sa učešćem od 0.13%. Vodeće oboljenje ove grupe je Chlamidiasis-genitalna. U 2008 godini prijavljen je 1 slučaj Morbus HIV sa smrtnim ishodom i 1 slučaj Latio HIV. Na šestom mestu nalaze se Zooantroponoze sa učešćem od 0.11% u ukupnom obolevanju i Leptospirozom kao vodećim oboljenjem. Beleže se dva smrtna slučaja (Tetanus i Leptospirosis). Na poslednjem, sedmom mestu nalaze se Vektorske bolesti sa učešćem od 0.04% u ukupnom obolevanju i Morbus Lyme kao vodećim i jedinim oboljenjem.
- ▶ U oblasti higijene i humane ekologije analizirano je 6172 uzoraka vode za piće – 3175 na mikrobiološku i 2997 na hemijsku ispravnost. Od ukupnog broja analiziranih uzoraka, udeo mikrobiološki neispravnih iznosi 28,5% a hemijski neodgovarajućih 34,8%.
- ▶ Tokom godine na analizu je uzeto 2589 uzoraka namirnica na mikrobiološku ispravnost (neodgovarajućih 8,9%) i 523 uzoraka na hemijsku ispravnost (neodgovarajućih 3,2%).
- ▶ U delokrug rada Centra za higijenu i humanu ekologiju spadaju i aktivnosti kontrole higijenske ispravnosti vode u bazenima za kupanje i rekreativnim površinskim vodama, kontrolu higijenske ispravnosti briseva i kontrolu ispuštanja otpadnih voda.
- ▶ U ustanovama za kolektivnu ishranu predškolske i školske deceuzeto je 169 uzoraka namirnica na mikrobiološku ispravnost (2,4% mikrobiološki neispravno). Takodje je uzeto i 637 briseva površina, pribora i posuđa iz školskih i predškolskih kuhinja, od kojih 2,2% nije odgovaralo.

Mikrobiološka dijagnostika

► U mikrobiološkoj laboratoriji Zavoda za javno zdravlje analizirano je tokom 2008 godine 85100 uzoraka, od toga 32259 kliničkih materijala, 45604 uzoraka za sanitarne preglede i 7237 uzoraka sanitarne mikrobiologije. Broj uradjenih analiza povećan je u odnosu na 2007 godinu za 8%. U strukturi uzoraka prema vrsti kliničkog materijala, najviše je bilo urina (42,7%) i krvi (18,5%).

► U okviru sanitarne mikrobiologije, najviše je bilo uzoraka vode za piće (47,3%) i namirnica (34,8%).

► U strukturi izolata koji se obavezno prijavljuju, najučestalija je *Chlamydia trachomatis* (31%), zatim ciste *G.lambliae* (21,3%) i *Salmonella* (14,3%). Pozitivnih izolata hemokultura u 2008 bilo je 338 a najčešće izolovani mikroorganizmi su: *Staphylococcus spp.* (koag. neg.) – 48 izolata, *Acinetobacter baumannii* – 10 izolata i *Serratia marcescens* – 9 izolata.